Mr. I. PENIKS
4223 Dorchester Str. W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3, N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 18. TREŠDIEN, 1951. G. 5. DECEMBRĪ 1. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792.
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

Apvērsums Sirijā

Damaskā. — Sīrijas sirmais prezidents Hachems Bejs Atasi pēkšņi atkāpies no amata un pulkv. Adibs Šišekli stājies viņa vietā.

44 gadus vecais sīriešu armijas štāba priekšnieks Šišekli, sīriešu „stiprais vīrs," kas jau divi gadi no aizkulisēm vada Sīrijas politisko dzīvi, rezolūti iznācis politiskās skatuves priekšplānā.

Viņš nekavējoties atlaidis parlamentu.

Līdzšinējo notikumu norise šāda:

Sīrijā līdz pag. trešdienai valdīja 3 nedēļu ilga valdības krize, kas bija iestājusies sakarā ar Rietumu lielvalstu piedāvājumu Sīrijai piedalīties Tuvo Austrumu Aizsardzības sistēmai. Parlamentā jaunas domas dalījās, un ministru prezidents Hakims atkāpās. Parlamentā „tirgošanās" ap jauno ministru kabinetu un iekšpolitisko virzienu ilga 3 nedēļas un beidzās ar tautiskās partijas līdera Davalibi stāšanos ministru prezidenta amatā, sastādot koalicijas valdību kopā ar neatkarīgiem un musulmāņu brālības locekļiem.

Šai pašā brīdī politiskā skatuvē iznāca pulkvedis Šišekli, pieprasīdams atlaist parlamentu un izsludināt jaunas vēlēšanas. Davalibi atsacījās paklausīt. Rezultātā Š. apcietināja visus ministrus ar pašu Davalibi priekšgalā, apsolot tos atbrīvot, tikko tie būs iesnieguši atlūgumus.

Pag. sestdien, tad nu Davalibi un viņa ministri atlūgumus iesnieguši un atbrīvoti.

Davalibi un viņa partiju ieskata par labvēlīgu Padomju Savienībai.

Sīrijas prezidents Atasi, kam ir 80 gadu, pag. sestdien pasludināja, ka Davalibi kabinets atkāpies un ka viņa vietā aicināts Hamids Kodža, armijai labvēlīgās grupas pārstāvis parlamentā.

Parlaments Atasi ievēlēja par valsts prezidentu 1950. g. 6 sept. piecu gadu periodam.

Pazudusī lidmašīna Ungārijā

Maskavas radio ziņo, ka padomju iznīcinātāji Ungārijā piespieduši kādu amerikāņu militāru transporta lidmašīnu nolaisties kādā Ungārijas lidlaukā, netāl no Papas pilsētas. Lidmašīna esot pārlidojusi Rumānijas robežas pie Me- teritorijā Gjulas tuvumā un tad „mēģinājusi pārlidot Ungārijas teritoriju."

Amerikāņu transporta lidmašīna C-47 ar 4 vīriem pazuda 19. novembrī lidojumā no Minchenes uz Belgradi. Lidmašīna veda diplomātisko pastu Sav. Valstu vēstniecībai Belgradē.

Lidmašīna piederējusi amerikāņu 12. Gaisa spēku 85. spārnam.

JAUNA TĪRĪŠANAS AKCIJA SATELITU VALSTĪS

Prāgā apcietināts Čechoslovakijas ministru padomes priekšsēža vietnieks Rūdolfs Slanskis un Polijā bij. valdības galva Osubskis Moravskis.

Pagājušā nedēļā pēkšņi sākās jauna tīrīšanu akcija Čechoslovakijā, Polijā un Ungārijā. Radio ziņoja, ka Prāgā apcietināts bijušais čechoslovaku kompartijas sekretārs, pastāvīgais Kominforma delegāts un ministru padomes p-ža vietnieks Rudolfs Slanskis, kas apvainots pretvalstiskā darbībā un sazvērestībā pret republiku.

Slanskis atbrīvots no visiem amatiem valsts dienestā un partijā, izslēgts no komunistu partijas, pie kuras tas piederējis savā mūža lielāko daļu. Slanskis ir 50 g. vecs. Viņš ir viens no Kominforma dibinātājiem, līdz septembrim bija čechu kompartijas sekretārs un tās faktiskais vadītājs, bet tad negaidīti no amata atbrīvots un iecelts satelitu valstis maz nozīmīgā ministru padomes priekšsēža vietnieka amatā.

Jāpiezīmē, ka Slanskis ir Maskavas audzēknis un bija Kremļa uzticības vīrs Prāgā. Īsi pirms Slanska apcietināšanas Prāgā iznāca viņa rakstu un runu kopojums, ko komunistu kritika uzņēma ļoti labvēlīgi.

Apcietināšanas Polijā un Ungārijā

Tajā pašā laikā, kā franču telegrāfa aģentūra ziņo, Varšavā apcietināts Eduards Osubskis Moravskis, kas bija pēckara komunistiskās poļu pirmās valdības galva. Līdz ar viņu apcietināts arī maršals Rols—Žemirskis, kas bija armijas virspavēlnieks un uzticama persona. Viņu nomaināja Pad. S-bas maršals Rokosovskis.

No Londonas ziņo, ka Ungārijā apcietināti vairāki Sarkan armijas virsnieki un židu tautības tirgotāji.

Pamiera sarunas Korejā

Panmundžona. — Pēc demarkācijas linijas noteikumu abpusējas galīgas apspriedes turpinās. Svarīgākie jautājumi bija: pamiera pasludināšana, pamiera noteikumu kontroles noorganizēšana.

Sabiedroto priekšlikumus komunisti tūdaļ noraidīja, ieteicot šādu kārtību:

1. Kaŗa darbība pārtraucama tūliņ pēc pamiera akta parakstīšanas.

2. Abām pusēm pēc parakstīšanas triju dienu laikā no demilitārizējamās joslas jāizvāc kaŗaspēks.

3. Tāpat triju dienu laikā jāizvāc bruņotie spēki no salām.

4. Bruņotiem spēkiem aizliedzams ieiet demilitārizētajā joslā pēc tās noteikšanas.

5. Katrai pusei jāieceļ līdzīgs skaits komisijas locekļu, kas izstrādās pamiera kontroles noteikumus.

Sarkano noteikumi neapmierināja sabiedroto delegāciju, jo tie nedod pietiekamas garantijas kontroles īstenošanai.

Sabiedroto priekšlikumi bija šādi:

1) Kaŗa darbība Korejas frontē pārtraucama 24 stundas pēc pamiera parakstīšanas.

2) Abām pusēm ieceļama pamiera īstenošanas komisija ar vienādu locekļu skaitu, dodot tai iespēju katrā laikā pārbaudīt visu Korejas teritoriju.

3) Pēc kaŗa darbības pārtraukšanas abām pusēm izbeidzama bruņojuma un kaŗaspēka papildināšana.

4) Demilitārizētā joslā drīkst uzturēties tikai tās kaŗaspēka daļas, kam dota abpusēja atļauja.

Turpmākās apspriedēs komūnisti katēgoriski noraidīja sabiedroto priekšlikumu par kaŗaspēka un bruņojuma nepapildināšanu, kā arī atteicās pievienoties prasībai par pamiera noteikumu kontroles īstenošanu, atsakoties ielaist Ziemeļkorejā sabiedroto pieprasīto kontroles komisiju.

Komūnistu delegācijas vadītājs Nam Ils šos sabiedroto priekšlikumus nosauca par „nepraktiskiem un priekšlaicīgiem."

No savas puses sarkanie pieprasīja nekavējoties apspriest jautājumu par ārzemju kaŗaspēku izvākšanu no Korejas. Tas nozīmē, ka komūnisti atjauno savu prasību par AN kaŗaspēka izvākšanu no Dienvidkorejas. Sabiedroto delegācijas vadītājs Džojs atbildēja, ka par kaŗaspēka izvākšanu lems ieinteresēto valstu valdības, bet ne pamiera delegācijas. Vēlāk sarkanie šajā jautājumā mazliet piekāpās: Nams Ils neoficiāli paskaidroja, ka komūnisti piekristu pakāpeniski svešā kaŗaspēka izvākšanai, bet pamiera noteikumu īstenošanas kontroli neatzīst.

Pēdējā sēdē komūnisti pieprasījuši dot tiem iespēju palielināt savus bruņotos spēkus Korejā pamiera laikā, prasot, lai sabiedrotie tanī pašā laikā savus spēkus samazinātu.

Ģen. Ridžveja ziņojums

29. novembrī ģen. Ridžvejs publicējis ziņojumu par komūnistu gūstā mirušiem sabiedroto kaŗavīriem. Sākumā pulkvedis Henlijs ziņoja, ka ķīnieši nogalinājuši 6000 amerikāņu, 7000 dienvidkorejiešu un 130 citu nāciju kaŗavīrus, kas krituši viņu gūstā. Šīs ziņas ģen. Ridžvejs pārlaboja, paskaidrojot, ka skaitlis 6000 zīmējoties uz visiem gūstā mirušiem AN kaŗavīriem. Turpretim, tagad ģen. Ridžvejs ziņo, ka skaitlis neesot pārspīlēts un tajā neietilpstot dienvidkorejieši.

Mūsu lielās un mazās cerības

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ PADOMES LĒMUMI

Latviešu Nacionālā Padome Kanadā sanāca savā kārtējā gada sapulcē sestdien un svētdien, 1. un 2. decembrī. Sanāksmi atklāja prof. F. Gulbis, konstatēdams, ka no 35 Padomes locekļiem sēdes atklāšanas brīdī, plkst. 10,40 klāt bija 18 locekļi. Darbs vislabāk sekmējas, ja darbam ir Dieva svētība, kāpēc Padomes priekšsēdis klātesošos lūdz baznīcā, lai izlūgtos šo svētību. Svētvārdus teic prāvests A. Skrodelis, aicinādams Padomes locekļus pārliecībai un ticībai: tā nepaliks.

Kad LNAK sapulces dalībnieki atgriezušies sēžu zālē, priekšsēdis maģistrālā uzrunā sniedz pārskatu par latviešu lielajām un mazajām cerībām. Darbu pirms gada sākot, mēs to sākām ar cerībām. Kas no tām ir īstenojies?

PADOMES PRIEKŠSĒŽA RUNA

Mūsu cerības iedalāmas divi kategorijās: lielajās un mazajās. Lielās cerības piepildīt nestāvēja mūsu spēkos, jo šīm cerībām jāved mūs atpakaļ dzimtajā zemē. Vai esam šai gadā tuvojušies savu cerību piepildījumam? Šeit pastāv divi viedokļi: pesimistiskais un optimistiskais. Pesimistiskais saka, ka nekas šai laikā mums par labu nav grozījies. Mums nekas cits neatliek kā tikai jāglābj sevi. Atpakaļ vairs nekad neatgriezīsimies. Bruņotais miers pastāvēs ilgi. Četri lielie atkal reiz gatavi izlīgt ar blēdīgajiem Austrumiem Parīzē. Optimisti turpretim deklarē, ka nekādas diplomātiskas sarunas nespēj grozīt pastāvošo organisko konfliktu starp Austrumiem un Rietumiem. Simbiozes starp viņām nav un nevar būt. Grozīt stāvokli var tikai kaŗš, un tas nevar nenākt. Un tas nesīs mūsu gaidītās lielās pārvērtības. Bez šiem divi galējiem viedokļiem ir vēl viens trešais, un tas izpaužas šādi: šis gads nav mazinājis pretešķības starp Austrumiem un Rietumiem. Atkrīt bažas, ka notikumi varētu ņemt mums nelabvēlīgu virzienu. Pretešķības nemazinās, bet pieaug. Lai nu būtu kā būdams, laiks mūsu tautai nodara neiedomājamu postu. Tautas ārdītājs process ar deportācijām un kollektivizāciju iet tālāk. Tā ir ar mūsu lielajām cerībām. Bet kā ir ar mazajām? Ar tām, kas saistās ar mūsu organizāciju? Ciktāl piepildījušās tās?

Te mums jākonstatē, ka Kanadā iebraukuši ap 10.000 latviešu, no kuriem 382 ir apvienoti biedrībās un skaitot klāt LNAK biedrus, dabūjam kopsummā 500 organizētus latviešus visā Kanadas mērogā.

Es nu prasu, kur ir tie 9.500? Ka tie atbraukuši, mēs zinām, bet mēs nezinām, kur tie palikuši, un es izmisīgi jautāju, kur tie ir? Vai kāds viņus sastapis, vai kāds tos redzējis? Šo faktu konstatējot, cilvēkam jākļūst pesimistam, pat ja viņš ir optimists. Un traģiskākais, ka neviens nevar pateikt, kāpēc tas tā. Mēs tā arī paliekam neziņā šīs problēmas priekšā: kur ir tie 9.500 latvieši?

Bet arī no tiem 500 organizētiem tikai niecīga daļa ir aktiva. Pat izturēšanās pret mūsu svētdienas skolu ir gaužām atturīga. Kad kādu ģimenes galvu lūdzu, lai tas mēnesī ziedotu 50 centu, viņš atbildēja: es jums sūtu savu bērnu un Jūs vēl gribat naudu!

Mūsu mazās cerības nav piepildīušās nemaz, un vienīgais, kas mūs spēj cik necik iepriecināt, ir skolas, ko Toronto apmeklē 120 bērnu, Hamiltonā — 47. Māc. Lūša skolā — 50.

Nepiemiedzot acis, jāsaka, stāvoklis nav labs. Laiks apdraud arī mūsu mazo cerību pamatus, nesot mums vilšanos. Bet tas nenozīmē, ka mēs drīkstētum kļūt pesimisti. Jo mazāka aktīvo saujiņa, jo lielāks tiem veicams darbs. Mums jāturpina pastāvēt par katru cenu un jāpieliek visas pūles, lai neizzustu. Prāvestam taisnība: mums jāpukst, lai ķermenis nenomirtu. Cerības papildināmas ar ticību.

APSVEIKUMI

Sveicienus Padomei nesa Latvijas konsula v. i. Montreālā V. Tomsons. Organizācijas ir latviešu labākais ierocis mūsu rokās. Paturēsim šo ieroci un vairosim savā vidū labo prātu un labo gribu, tad spēsim panākt daudz.

Tad Padomes priekšsēdis nolasa apsveikumus, ko atsūtījusi sūtņi Kārlis Zariņš un Jūlijs Feldmanis, ALA's priekšsēdis prof. Lejiņš un Latvijas ģenerālkonsuls Braisons. Priekšsēdis nolasa arī Padomes vārdā Džonesa tēvam nosūtīto apsveikumu viņa 80. dzimšanas dienā, un sveic klātesošo iepriekšējās padomes priekšsēdi Marisu Vētru.

Padome tad pieņem darba kārtību. (Skat. mūsu laikr. iepr. num.).

Tad Jānis Preisbergs, Apvienības valdes priekšsēdis, sniedz darbības pārskatu par 1951. gada 10 mēnešiem.

Pēc LRA un KLNA apvienošanās jaunievēlētā valde nolēma pārcelt biroju un kārtotēku no Otavas uz Toronto, kur atrodas lielākais latviešu skaits Kanadā un vairums valdes locekļu.

Pārvietošana izdarīta 1951. gada 6. janvārī.

LNAK VALDES DARBĪBA

Technisko darbu šai laikā rakstuve korespondence, kas ienākušo rakstu reģistrī uzrāda 1,238 vēstules un izejošo — 1.81. Immigrācijas palīdzībai veltīto vēstuļu skaits ir 60 proc., vēstules adrešu jautājumā — 25 proc. un dažādiem citiem jautājumiem (naudas pārvedumi u. c.) — 10 proc. Iekšējam kantoŗa darbam veltīts 5 proc. laika. Jāpiemetina, ka bez tam visiem latviešiem Kanadā izsūtīti 4000 apkārtrakstu.

Patlaban Kanadā ir 19 svētdienas skolas ar 530 skolniekiem un 51 skolotāju; ir arī mācības iestāde ģimnazijas kursa audzēkņiem Toronto ar 56 skolniekiem, Londonā — ar 6.

Propagandas nozare ir izdevusi saīsinātu Baigo Gadu angļu valodā. Daudz no šī izdevuma ir izdalīts kanadiešu informācijai, un ja vien tautieši būtu atsaucīgāki ziedot šai lietai, varētu izdot vēl daudz desmit tūkstošu. Ja tikai 2.000 no Kanadā esošiem 9.000 latviešu ziedotu katrs šim nolūkam $1, tas nozīmētu apm. 40.000 eks. Baigā Gada angļu sabiedrībai. Katrs šeit ir aicināts talkā ar savu ārtavu un darbu to izplatot.

Bibliotēkas. No Vācijas tika atsūtītas 3 nepilnas un 1 pilna bibliotēka. Pēdējā pēc noteikumiem jāpatur pie LNAK valdes, Toronto. Tā vēl šoruden tiks atklāta un nodota s-bas lietošanā.

Pārējās 3 bibliotēkas piešķirtas pēc lielākā latviešu skaita sekojošo pilsētu latviešu b-bām: Montreālā, Hamiltonā un Londonā.

Grūtdieņu atbalstīšanai atlikums no 1950. gada $587,96 un ziedots 1951. gadā $300,11, kopā $888,07, kas izlietāti šādā veidā:

Latviešu pašpalīdzības fondam Vācijā $200; plkv. Janumam, sadal. kaŗavīriem $300; plkv. Skaistlaukam sadalīšanai trūkumcietējiem $50; Tbc slimiem Hahn sanatorijā $34,11; kopā $584,11. Atlikums 1. nov. 1951. g. $303,96.

BUDŽETS

LNAK budžeta līdzekļi. Pieņemot budžetu p. g. decembrī, valde noteica biedru maksu vīriešiem 4 dolari un sievietēm 3 dolari gadā. Maksājumu nokārtošanas termiņš netika fiksēts un tāpēc var pieņemt, ka tas ir vēlākais 30. novembrī.

Savas maksas pilnīgi nokārtojuši tikai viena trešā daļa. Diemžēl, maksājumi ienāk lielāko tiesu pēc atgādinājumiem un tāpēc arī valde ir atradusi par vajadzīgu paziņot katram viņa konta stāvokli. Par budžeta izpildījumu mēs pārskatu varēsim dot tikai ar budžeta gada noslēgumu, t. i. nākošā gada sākumā.

Ceļa naudas fonds. Lai palīdzētu izskrīnētiem kaŗavīriem iecelot Kanadā, š. g. pavasarī LNAK lūdza aizdot ceļa naudas fondam vismaz 2 dolarus. Līdz šim ir ienākuši $135, un vajadzību vēl ir daudz. Tāpēc arī par šo jautājumu mums katram derētu padomāt. Ja kāds būtu gatavs ziedot visu ceļa naudu individuāli 1 ģimenei vai personai, arī to var pieteikt LNAK valdei, un valde novestu labvēli tiešā kontaktā ar lūdzēju.

GARĪGĀ APRŪPE UN BALTIJAS FEDERĀCIJA

Par garīgo aprūpi ziņo prāvests A. Skrodelis. Latviešu mācītāju pavisam Kanadā ir 14, no kuriem divi strādā fizisku darbu. Attieksmes ar pārējām konfesijām latviešu vidū — katoļiem, pareizticīgiem un baptistiem ir ļoti labas.

Pārskatu par Baltijas Federācijas darbību sniedza Osvalds Breņķis. Federācijā ieiet 7 personas no katras tautības centrālās organizācijas, pie kam prezidijā ir 6 personas, pa 2 no katras tautības. No latviešu puses līdz šim prezidijā iegāja O. Breņķis un F. Freimanis. Federācija organizējusi 14. jūnija atzīmēšanu, kas teicami izdevās. Mūsu lieta nonāca radiofonā, baznīcā, presē, 12 referāti provincē. Piesūtīti pretboļševistiski materiāli parlamenta locekļiem. Federācija sekojusi angļu laikrakstiem, lai nekavējoties atspēkotu katru pret baltiešu tautām vērstu akciju. Tā daudz darījusi baltiešu tuvināšanās laukā. Lietuviešu Centrālā Apvienība veidojas no biedrībām un īpaša darbveža nealgo. Igauņu centrālais organs dibinās uz teritoriālā principa. Arī viņiem algota darbinieka nav. Pie centrālās organizācijas nodibināta cīņas organizācija Igaunijas brīvības atgūšanai. Tajā var piedalīties visi igauņi, un ik 500 igauņu ievēl 1 savu pārstāvi. Ievēlēti bij. parlamenta un valdības locekļi, redzamas politiskas personas un sabiedriskie darbinieki. Šai organizācijai nauda ienāk. Kaut arī citādi igauņu stāvoklis līdzīgs mūsējam, proti, no 15-18.000 igauņiem Kanadā biedrībās iesaistījušies tikai 1.100.

Revīzijas komisijas ziņojumu sniedz tās priekšsēdis Viktors

(Nobeigums 6. lpp.)

Pateicība

18. novembŗa Rīcības komiteja, kuŗā bija pārstāvētas visas Toronto latviešu organizācijas, izsaka sirsnīgu pateicību ģenerālkonsulam R. N. Braisona kungam, Dr. B. K. Sandwell'a kungam, operdziedonim J. Niedram, pianistei M. Tūterei, deklamatorei Dz. Indzerei, Dainas korim dir. E. Freimanes vadībā, Pro Musica Strings Trio un visiem dalībniekiem, kas sekmēja svinību sarīkojumu.

Paskaidrojums

Ir cilvēki, kas slimo ar chroniskām aizdomām. Ir citi, kas šo slimību izmanto savos personiskos savtīgos nolūkos, un atkal citi, kas to dara Polītbiroja uzdevumā.

Tā tas ir arī kādā konkrētā gadījumā, zīmējoties uz tautiešu aprūpei ziedotiem līdzekļiem. Šie līdzekļi, lūk, baumo Polītbiroja algādzis, aiziet ne aprūpei, bet Daugavas Vanagu laikraksta Latvija Amerikā izdošanai un Daugavas Vnagu Nama iegādei Toronto.

Kāda ir patiesība?

Patiesība ir, ka visi aprūpci ziedotie līdzekļi sasniedz aprūpējamo un tikai viņu. Kādu ceļu šie līdzekļi iet? Ienākot, šos līdzekļus nekavējoties iegrāmato DV Centrālā Fonda Aprūpes Nozarei un iemaksā bankā īpašā kontā. Tai pašā laikā DV Centrālām Fondam, paziņo, kas ziedojis, cik, kam ziedojums izmaksājams: invalidiem, veciem ļaudīm, tbc slimajiem.

Ar to DV Kanadā valdes rīcība ar šiem līdzekļiem izbeidzas un tā pāriet Aprūpes Fonda ziņā, kas saskaņā ar ziedotāju norādījumiem dod rīkojumu izdarīt attiecīgās izmaksas.

DV organizācija aprūpes līdzekļus gādā arī pati, gan ar biedru naudām, gan saimnieciskiem pasākumiem, grāmatu galdu, sarīkojumiem u. c.

Daugavas Vanagu Nams iegūts ar īpaši šim nolūkam ziedotiem līdzekļiem un ar Daugavas Vanagiem dāvāto uzticību — kreditiem.

Namā ieguldītie līdzekļi nes peļņu, ko Daugavas Vanagi savukārt izmanto kultūras un saimnieciskai aprūpei.

Tas pats sakāms arī par laikrakstā ieguldītiem līdzekļiem, kas nākuši nevis no aprūpes līdzekļiem, bet no DV organizācijas tieši šim nolūkam passagādātiem līdzekļiem.

Lai šeit vēl reiz silts un izjusts paldies visiem ziedotājiem.

K. Purmals,
DV Kanadā valdes priekšsēdis

Kaŗa skolas gada svētki

Sestdien, 1. decembrī, Toronto, Sv. Andreja baznīcas telpās savas Latvijas Kaŗa Skolas dienu atzīmēja 40 bij. latviešu virsnieki. Plkv. Ruceļa uzruna, svinīgā junda, un azaids — melnā maize ar marmelādi un melno kafiju — lika atcerēties tālās dienas, kad Kaŗa Skolas kadeti atgriezās ar uzvaru no kaujas lauka, lai sāktu savas mācību gaitas.

Pēc svinīgās jundas, virsnieki sapulcējās īpašā zālē, pie svinīgi klātajiem galdiem, lai pavadītu dažas stundas kopējās pārrunās un dziesmās. Sirsnīgus vārdus teica prāvests Skrodelis, kas arī bijis virsnieks. Apsveikumus bija atsūtījuši bij. Kaŗa Skolas priekšnieks Kripēns un virsnieki no Anglijas.

Bez kājniekiem — sanāksmju dalībnieku vairākuma — bija klāt 3 artileristi, 3 jātnieki, 4 lidotāji, 2 sapieŗi, 1 kaŗa jūrnieks, un 1 stāba virsnieks.

Latviešu Preses Biedrības Kanadas Kopa

Sestdien, 1. decembrī sanāca Latviešu Preses Biedrības Kanadas Kopa un ievēlēja valdi šādā sastāvā: priekšsēde Biruta Senkēviča, vicepriekšsēdis prāvests Alfreds Skrodelis, sekretāre Ingrida Vīksna, kasieris Viktors Upeslācis, biedrzine Angelika Gailīte. Revīzijas komisijā ievēlēja Pēteri Dreimani, Jēkabu Vītolu un Toniju Krūku.

Kopa nosprauda darbības plānu nākotnei, kuŗā uzņemti: literāri vakari, gadskārtējā preses balle, sakaru uzņemšana ar cittautiešu preses pārstāvjiem, it īpaši ar kanadiešiem.

Biedru naudu noteica 2 dol. gadā. Preses darbinieki, kas vēlas iesāties Preses B-bas Kanadas Kopā, var pieteikties pie biedrzines Angelikas Gailītes 123 Huron St., Toronto, Ont.,

TOP EIROPAS ARMIJA

Romā. — Ziemeļatlantijas valstu savienības padome apstiprinājusi 6 valstu (Francijas, Rietumvācijas, Beļģijas, Italijas, Holandes un Luksemburgas) lēmumu par kopējas Eiropas sabiedroto armijas organizēšanu ģen. Eizenhauera vadībā. Paredzams, ka 1954. gadā visā Eiropas armijā būs 100 divīziju.

Rezolūcijas saturs šāds:

Šīs rezolūcijas iniciātores valstis apvieno savas zemes, jūras un gaisa spēkus.

Apvienotā kaŗaspēka virspavēlnieks ir ģen. Eizenhauers. Izdevumus kaŗaspēka uzturēšanai sadala proporcionāli dalībnieces valstis paredzot daļu izdevumu segšanai saņemt no ASV.

Armiju sadalīs korpusos par 80 tūkst. vīru katrā. Katrā korpusā būs 3 dažādu tautību divīzijas. Korpusa štābs tiks organizēts pie ģen. Eizenhauera stāba parauga.

Rezolūcijai, lai to īstenotu, nepieciešama ieinteresēto valstu parlamentu apstiprinājums.

Ziemeļatlantijas S-bas valstu padomes sesijas noslēgumā ģen. Eizenhauers paziņoja:

„Ja kaŗš izceltos šodien, mana armija aizstāvēsies, mūsu kaŗaspēks nav bezspēcīgs, bet lai uzvarētu, nepieciešama vāciešu palīdzība. Ja sarunām ar Rietumvāciju nebūs panākumu, Ziemeļatlantijas Savienība piedzīvos ļoti bēdīgu likteni."

Runas nobeigumā ģenerālis aicināja sabiedroto valdības darīt iespējamo, lai visdrīzākā laikā varētu izveidot kopēju sabiedroto armiju, kas būtu spējīga atsist komūnistu agresiju.

No Vašingtonas ziņo, ka ASV valdība ieteikusi Ziemeļatlantijas pakta dalībniecēm vienoties ar Rietumvāciju militārizācijas jautājumā. Pretējā gadījumā vāciešu militār āpalīdzība zudīšot.

ŠINĪ NUMURĀ:

* APVĒRSUMS SĪRIJĀ 1:1
* LNAK OTRĀ SESIJA 1:3
* MŪZIKA ĢIMENES LIETA 3:5
* PADOMJU DZIMTNIECĪBA LATVIJĀ 7:5
* PUISIS BRAUC 4:5
* KOMŪNISTI IZSPIEGO RIETUMUS 6:1
* PAMIERA SARUNAS KOREJĀ 1:1
* TOP EIROPAS ARMIJA 1:5

Atvieglināsim cietēju rūpes! Ziedosim līdz 10. decembrim!

ZIEDOJUMUS LŪDZ SŪTĪT: ASV: DV Pārstāvībai ASV (kasierim J. Vinteram) 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y., USA. Kanadā: DV Kanadas valdes kasierim A. Putniņam, 230 Major St., Toronto, Ontario, Canada

LATVIJA

Ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Lietas, kas pašas nekad neizkārtosies

Mēs visi priecājamies par katru mūsu tautieti, kas atkļūst no Vācijas šajā krastā. Dažam pirmajā sākuma posmā nelaimējas ar pietiekami atalgota darba atrašanu, notiek šāda vai citāda nelaime, bet dažreiz ar vienreizēju tuvāko organizāciju vai tautiešu atbalstu viņu klizmas nokārtojas.

Kā mums zināms, pēdējā laikā Daugavas Vanagiem un, domājams, arī citām organizācijām, ienāk cita satura lūgumi. Šie lūgumi vairs nav pilnīgi apmierināmi ar vienreizēju atbalstu — tāpat, kā tas ir vairākos bāriņu gadījumos, kad izraisītas veselas ziedojumu akcijas ar laikrakstiem. Mēs citēsim izrakstu no kāda, liekas, visraksturīgākā lūguma šajā lūdzēju grupā.

„Berta Gailis 1951. gada 28. februārī.

Griežos ar lūgumu, palīdziet man. Esmu slima, slimoju sešas nedēļas un strādāt vēl nevaru. Viss, kas bija, ir izgājis, esmu viena. Tas Jums ir zināms, ka šinī kaŗā zaudēju divus dēlus. Esmu 60 gadus veca. Mani izsauca kāds latvietis pie sevis kā kalponi un sievai palīdzi un teica un rakstīja, ka gribot man palīdzēt. Viņš ir Amerikas veclatvietis. Kad atbraucu, tad pēc nedēļas teica, ka viņam darba nav, ka viņš savu māju pārdos; mani atveda uz pilsētu un ielika fabrikā, bet es nevaru un nevarēšu tur strādāt. Valodu nemāku, kur lai griežos?"

Uz DV lūgumu, kādu laiku viņu kāda latviešu draudze regulāri atbalstīja, bet laikam tas viņiem turpmāk vairs nav bijis pa spēkam un minētā māmiņa atkal raksta:

1951. gada 30. augustā.

„. . . Tad atbrauca kāda kundze, tā man neļāva badā mirt. Viņai pašai ir trīs bērni — 12, 8 un 6 gadi veci, vīrs ir kaŗā kritis, tāpat kā mani dēli. Un viņa iet strādāt un pelna nedēļā 26—30 dolari. Viņa uztur savu ģimeni un mani. Sakait, lūdzu, vai tur nav asarām jālīst, kad to dzird vien. Tad saprotiet arī manu dzīvi. Jūs varbūt teiksit, ka ir jāpalīdz tam, kas ir Vācijā. Nē, mani kungi, es arī biju Vācijā un arī šodien gribētu tur būt. Dzīvoklis nemaksā, sainīšus saņēmu un organizācijas palīdz. Bet ievērojot šejienes apstākļus, tam daudz grūtāk, kas nespēj un nevar strādāt. Un es nezinu, kad varēšu pēc tik grūtas operācijas strādāt un vēl mans vecums — 61 gads. Katoļu organizācija (caur to viņa iebraukusi) man nesniedz nekādu palīdzību, jo neesmu katole. Tad es lūgtu man paziņot, kur es varētu griezties pēc palīdzības. Lai gan es rakstīšu Lielnora kgm un sūtnim Feldmanim — ne jau ar savu rakstu, bet būs, kas sastāda. Es tagad dzīvoju Elldingtonā pie savas glābējas Ābola kundzes un mūs abas neredz ne avīžnieki, ne redaktori."

Tik tālu abi lūgumi.

Ir taisnība vecajai mātei — ir labāk palikt Vācijā tiem gados veciem un invalidiem, kam nav noteiktu aprūpētāju. No šejienes nosūtītā palīdzība Vācijā ir daudz vairāk jūtama, jo uzturs un dzīvokļi še ir dārgāki.

Šajā sakarā Aprūpes birojs vērš organizāciju un tautiešu uzmanību uz to apstākli, ka ar katru gadu vairāk un vairāk veco ļaužu lūgs mūsu palīdzību.

Tuvākās dienās Aprūpes birojs ar rakstu griezīsies pie katras Amerikas Latviešu Apvienībā ietilpstošas organizācijas un lūgs paziņot to, kas ir darīts aprūpei un ko vēl paredzēts darīt. Ar to mēs uzsāksim aprūpes saskaņošanu.

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS APRŪPES BIROJS

Jaunkanadiešu gleznu izstāde Londonā, Ontario

23. novembrī Londonas Pilsētas Mākslas Muzejā atklāja jaunkanadiešu gleznu izstādi. Izstādes ierosinātājs ir Londonas muzeja kurātors gleznotājs C. Baiss (C. Bice), kas bija uzaicinājis visus Kanadas jauniebraucējus — māksliniekus piedalīties šai skatē.

No 300 pieteiktām gleznām izraudzīja 61 gleznotāja 106 darbus. Izstādes nolūks ir 1) palīdzēt jauniebraucējiem izjust, ka tie ir Kanadas kultūrālās dzīves sastāvdaļa un 2) rādīt kanadiešiem, kādas kultūrālās vērtības jauniebraucēji atnesuši šai zemē.

Izstādi atklāja parlamenta pārstāvis A. Džefrijs atzīmēdams, ka tanī piedalās 20 zemju pārstāvji. Viņš savā runā norādīja, ka visi šīs izstādes dalībnieki ir ieradušies pēc 1945. gada, vēlēdamies šeit atrast brīvību, un ka viņu līdznestās idejas ir augsti vērtējamas.

Izstādes gleznu sižetu un technikas dažādība ir liela, jo to autori ir ne vien nākuši no dažādām zemēm, bet tie ir arī kā profesionāli mākslinieki, tā amatieri. Visplašāk reprezentēti ir igauņi — sniegdami apmēram vienu ceturto daļu no izstādes klāsta.

No latviešiem piedalās Pārsla Gulbis no Vankuveras, Alise Kalniņa un Ludvigs Kalniņš no Montreālas, Eižens Klimovs no Kvēbekas, Edgars Krūmiņš no Otavas un Mirdza Lesiņa no Londonas. Žēl, ka nepiedalās Tidemanis.

Izstāde ilgs līdz 30. decembrim; pēc tam 50 labākās gleznas ietilpinās ceļojošā gleznu izstādē pa Kanadas lielākiem centriem.

Izstādes atklāšanas vakarā viesiem pasniedza tēju latvietes un igaunietes krāšņos tautas tērpos.

A. D.

LATVIEŠU TAUTAS AUGSTSKOLA ŅUJORKĀ

Tautas Augstskolā Ņujorkā turpinās māju pārvaldnieku kursi, kas noslēgsies pirms Jaungada. Pēc tam sāksies jauns kurss mākslas amatniecībā un technikā zīmēšanā. Sestdienas vakaros turpinās priekšlasījumu cikli: 1) eugenikā jeb rasu higienā, ko lasa prof. P. Starcs, un 2) Latvijas vēsturē, ko lasa doc. B. Ābers. Pēc priekšlasījumiem notiek pārrunas.

Šīs personas meklē

draugi un paziņas caur LNAK kartotēku:

Azis; A. Balodis, J. Balodis, Z. Balodis (Darba pārvaldes dokumenti); Kalniņš Jānis, Skaidrīte, Brigita, Valdis (no Beļģijas); Kleinops Imants; Kuga Jānis; Ligeris Jānis; Medvecka Jūlijs; Riekstiņš Zigfrids; Upmalis Aleksandrs; Vics (Viks) Jānis; undane Helene.

Laipni lūdz minētos tautiešus paziņot savas adreses LNAK kartotēkai. Adrese: Latvian National Federation in Canada. P. O. Box 285, Term. „A", Toronto, Ont., Canada, tel. PR 2823.

Izraudzīts invalīdu nams Vācijā

1) Apskates laiks — 1951. g. 7. novembris.

2) Atrašanās vieta — Holandes pierobežas pilsētiņa Stadtlohn, Kaltenweg Nr. 45.

3) Vietas apraksts. — Pilsētiņa Stadtlohn atrodas pašā Holandes pierobežā, iedzīvotāju skaits, ieskaitot pilsētai piegulošos laukusaimniekus, 8.000. Galvenā iedzīvotāju nodarbošanās tekstilrūpniecība.

Izraudzītais objekts atrodas pilsētas nomalē, 6-7 min. attālumā no stacijas. Vilciena satiksme — 2 pasažieru ātrvilcieni dienā — uz Minsteri, Eseni vai Diseldorfu.

Militāras sadursmes gadījumā patvērumu var meklēt Holandē vai arī virzienā uz rietumiem pāri Reinai.

4) Objekta apraksts. — Nams ir trīsstāvu, atrodas gruntsgabala vidū, ko no ielas šķir apmēram 20 m plats zāļu laukums. Ap namu sēta. Visa gruntsgabala lielums 1,9 akri, tur ir apbūves vietas un augļu un sakņu dārzs. Dārza vidū neliels diķis, bet no sētas puses gruntsgabalu norobežo neliela upīte (apm. Svētes lielumā). Blakus trīsstāvu namam mazāka ēka ar 4 istabām un neliela garāža. Pie nama otra garāža.

Nams celts 1913. gadā, mazākā ēka 1945. g. Dārzā daudz koku. Nams līdz 1945. g. izmantots kā dzīvojamā ēka, bet kopš 1945. g. tajā atradusies vietējā pilsētas slimnīca. Pēdējās vajadzībām nams attiecīgi pārbūvēts.

Nams aptver 35 dzīvojamās telpas. Bez tam pagrabā atrodas veļas mazgātava ar attiecīgām ierīcēm, centrālapkures telpa, veļas žāvētava, liels sakņu pagrabs, virtuve ar gāzi un malkas plīti, pieliekamie kambari un prāva saldētava.

Pirmajā stāvā ir divas istabas ar flīža grīdu, visās pārējās parkets. Pirmā stāvā atrodas arī vēl otra virtuve. Visas pārējās telpas namā var tikt izmantotas kā dzīvojamās telpas. Istabas ir dažāda lieluma, trīs telpas apm. 40 kv. metri lielas. Visas telpas ir gaišas, lieliem logiem un plašu skatu uz apkārtējiem laukiem un mežiem. Centrālapkure, apgaismošana, gāzes un citas ierīces pilnīgā kārtībā, jo slimnīca izvākusies tikai oktobra mēnesī. Plašas bēniņu telpas, kuŗas var izmantot dažādām mantu novietošanai. Mēbeļu namā nav.

Īpašnieks apsolās namu viena mēneša laikā pēc līguma slēgšanas izremontēt, ev., pārbūvēt pēc pircēja prasībām uz sava rēķina. Arī bez remonta darbiem telpas ir apdzīvojamas, jo sevišķi nolietotas nav.

5) Objekta cena — DM 80.000, kas katrā ziņā uzskatāma par zemu.

6) Izmantošanas iespējas. — Namā var uzņemt ap 100 invalīdu, kopā ar ģimenes locekļiem un apkalpojošo personālu (kas arī var nākt no ģimenes locekļu un pašu invalīdu vidus) ap 150.

Namā būtu uzņemami tikai pilnīgi darba nespējīgie, kā neredzīgie, dubultamputētie, ar garīgiem traucējumiem (piem. kontuzētie) no slimnīcām izlaistie tbc slimnieki, kas vēl nav darba spējīgi.

Nams iekārtojams atpūtas vietas veidā, kur novietotie invalīdi strādā tikai par tik, par cik atļauj to veselība. Nodarbošanās veidi, bez darbiem saimniecībā var būt putnkopība (dārzs, dīķis, upe) augļ- un sakņkopība.

Novietošanās veids — vieninieki istabā pa 2 līdz 3, ģimenēm atsevišķas telpas. Bez tam kopējām vajadzībām atstājamas dažas lielākas telpas (sanāksmēm, lasītavai, spēlēm u.t.t.).

Namā iekārtojama kopēdināšana. Telpu aptīrīšana jāizdara algotiem darba spēkiem.

7) Nama apsaimniekošanas projekts. Īpašnieks — Daugavas Vanagi Centrālā valde. Nama pārvaldnieks — DV CV izraudzīts invalīds. Uzturēšanās izdevumus namā sedz paši invalīdi no savas pensijas (uzturs, apkopšana, apmazgāšana, telpu īre) ar aprēķinu, lai katram no pensijas paliek pāri vismaz DM 30.

Tiem invalīdiem, kas pensiju nesaņem, izdevumus sedz DV CV.

8) Uzņemšanas noteikumi. — Iestāšanās uz dzīvi invaildu namā — brīvprātīga. Tiem, kas paši nav spējīgi par sevi lemt, uzņemšanu nosaka DV CV.

Dzīvošana namā saistīta ar iekšējās kārtības noteikumiem, kuŗus izstrādā DV CV kopā ar izraudzīto nama pārvaldnieku. Vēlāk nama pārvaldē var piedalīties pašu invalīdu izvēlēta nama komiteja.

9) Nama iegūšanas laiks nevar ilgi gaidīt, jo namam ir jau pieteikušies vairāki pircēji, resp. īrētāji.

10) Ja mums neizdotos savākt pirkšanai nepieciešamo summu DM80.000, tad šo pašu objektu var iegūt lietošanā uz vairākiem gadiem kā īres objektu. Tādā gadījumā īres maksa ir DM450 mēnesī, šiem izdevumiem pieskaitāmi apkurināšanas, apgaismošanas, gāzes un ūdens patēriņa izdevumu summa, kas caurmērā mēnesī iztaisītu ap DM 150, resp. nama īres maksa būtu DM600 mēnesī.

11) Ja gadījumā namu DV organizācija varētu iegūt īpašumā, tad pastāv iespēja gruntsgabalu neierobežoti paplašināt, jo piegulošā zeme pieder tam pašam īpašniekam, un viņš ir mierā mums pārdot katrā daudzumā.

12) Apskatītais objekts ir uzskatāms kā projekts, kādam apmēram vajadzētu izskatīties DV īpašumam invalīdu vajadzībām Vācijā.

Katrā ziņā iespējas iegūt īpašumu Vācijā pastāv, un to atrašanās vieta un veids var būt arī citur un citāds.

13) DV CV nolūks šādu īpašumu izmantot it īpaši to invalīdu vajadzībām, kas savas invaliditātes pēc nav darbam spējīgi un bieži vien ir apkopjami gan fiziski, gan garīgi. Šādu invalīdu skaits Vācijā pārsniedz 100. Pats par sevi saprotams, ka invalīdu mītni var iekārtot arī citām vajadzībām, piem., kā darba centru vai tamlīdzīgi.

LATVIEŠU SKAITS SAV. VALSTĪS AUG

29. novembrī ar kuģi Ģen. Stewart no Bremerhāfenas Ņujorkā ieradās:

Lidija, Helmuts un Rolands Dālderis; Voldemārs, Dzidra, Aigars un (Baiba) Deklavs; Irma Enklavs; Aleksandrs un Lūcija Grenevics; Gunars Grudziņš; Elza un Marta Lindemanis; Jānis Mednis; Anna, Juris, Agnese un Silvija Megnis; Leons un Osvalds Peka; Sita Rasmins; Valentina un Biruta Šleiers; Baiba un Sarmīte Viksna; Vitolds un Astrīda Vīksna.

30. novembrī ar kuģi Ģen. Eltinge no Bremerhāfenas Ņujorkā ieradās:

Mārtiņš Ābelītis; Eižens Ābelnieks; Olga, Ilze un Pēteris Aspers; Teodors un Karlīne Balodis; Edgars, Ivars un Dzintra Bellins; Arvids, Meta un Juris Bērziņš; Matilde Bērziņš; Katrīne un Baiba Caunītis; Jānis un Anna Ciemītis; Arvīds, Milda un Arvīds — Teodors Hammers; Bruno Kārklis; Juris, Gaida un Juris Kļaviņš; Natans Lifšics; Alfrēds Lorencs; Pēteris un Elizabete Mendiāns; Zigmunds Mūrnieks; Jānis Radaliska; Lamberts Šulcs; Sergejs un Marta Tālums; Vacslavs Ulass; Eduards Zabarovskis; Edvins Zambrans; Ksenija, Karina, Verners un Andrea Zeiferts; Augusts un Zelma Vītols.

Sirsnīgi sveicam tautiešus jaunajā dzīvē.

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

TLB KURSI

TLB Jaunatnes Kursi ar š. g. 2. decembri notiks svētdienas vakaros no pl. 6.30 — 9.30 TLB telpās, 198 Osler St., Toronto. Kursos aicināti ierasties reģistrējušies jaunieši, kas līdz šim laika trūkuma dēļ nevarēja piedalīties. Var pieteikties jauni klausītāji.

Tuvākas ziņas pa tel. OL 4121 vai mācību laikā pie Kursu pārziņa.

AGRONOMU SANĀKSME

Latviešu agronomu Kopa Kanadā rīkos sestdien, 8. decembrī, plkst. 19,30 **referāta un pārrunu** vakaru DV mītnē, 123 Huron St., Toronto.

Stud. agr. A. Apse, kas pats sekmīgi apsaimnieko jau 2 farmas, referēs par savu pieredzi praktiskajā lauksaimniecībā Kanadā. Pēc referāta pārrunas.

Visi ielūgti šo vakaru apmeklēt.

L.A.K.K. valde.

PROF. GULBJA REFERĀTS

Toronto Latviešu Studentu Kopa rīko 8. dec., pl. 6 vak. Sv. Andreja baznīcas telpās, prof. F. Gulbja priekšlasījumu par tematu Dažas kosmiskās fizikas problēmas (kosmiskie stari).

T.L.St. Kopa

EGLĪTES VAKARS

Toronto latviešu YMCA's kluba eglītes vakars notiks svētdien, 16. dec., plkst. 18, Centr. Y auditorijā, 40 College Str.

Karogu, lai lepni ceļam

Latvijas valsts svētkos, 18. novembrī Sv. Andreja baznīcā Toronto, tika iesvētīts un pasniegts J. Vīgnera kdzes dāvātais Latvijas karogs. 72. Rīgas skautu vienībai. Karogu saņēma Jendas priekšnieks vad. J. Deksnis un nodeva tālāk vienības pr-kam vad. G. Kārkliņam.

Saņemot šo karogu, skauti svēti apsolījās celt augstu tā godu šeit svešumā. Tik patīkami ir redzēt šo brašo zēnu saimi, kas pulcējušies zem šī karoga. Būtu vēl patīkamāk, ja šim pulciņam nāktu klāt daudz, daudz citu mūsu jauniešu. Lai tad viņu celtu vēl augstāk un kopīgi zem šī karoga atgrieztos mūsu mīļajā dzimtenē, lai tur šis karogs plīvotu pāri dzimtenes kalniem un lejām.

Jūs jaunie draugi, kas esat nodomājuši sekot šim karogam un skautu likumiem, varat pieteikties pie vienības priekšnieka, vad. G. Kārkliņa, 48 Browning Av, tel. — RI 6735, Toronto, skautu pulc. vec. P. Plaudis, 501 St. Clarens Ave, tel. KE 4684, Toronto.

S. Leimanis

Vēstules

Latvijas Amerikā 10. numurā J. Lazdiņš rakstā: „Krievija vai Pad. Savienība?" pareizi uzsveŗ, ka mūsu cīņa vērsta nevis pret krieviem un Krieviju, bet gan — un tikai — pret komūnistiem, pret Padomju Savienību, kas varmācīgi okupējusi un tur savā varā mūsu dzimteni, pret boļševistisko sistēmu, kas, balstoties uz čekistu durkļiem, tur savā varā ne tikai krievu tautu, bet arī latviešus, leišus, igauņus, gruzīņus, armēņus, ukraiņus, baltkrievus utt., kā arī visas „satelītu" tautas: poļus, čechus, ungārus, rumāņus, bulgārus un albāņus. Mēs cīnāmies pret šo sistēmu, kuŗas galīgais, vairākkārt deklarētais mērķis ir: „Proletāriāta diktātūra visā pasaulē, jeb Vispasaules revolūcija", ko mēs saprotam, un kas ir jāsaprot kā: „Komūnistu partijas uz čekistu varas balstiem nostiprinātā diktātūra visā pasaulē!"

P. Ķ. Latvijas Amerikā 16. numurā līdzīga nosaukuma rakstā šim J. Lazdiņa rakstiņam oponē kaut gan J. Lazdiņš tikai aizrāda, ka nevajadzētu uzsvērt, ka mūsu ienaidnieki ir krievi, bet komūnisti — boļševiki: tā okupācijas vara, kas pašreiz pilnā sparā strādā, lai iznīcinātu mūsu dzimtenē atlikušo, tautas daļu. Bez tam P. Ķ. savā rakstā pielaiž jēdzienu sajaukumu, kas noteikti labojams.

Lai šeit atļauts aizrādīt uz dažiem teikumiem P. Ķ. rakstā, kuŗus nevaram atzīt: „Mēs neapsūdzam par nodarīto mums pārestību ne vācu, ne franču, ne angļu komūnistus, kaut gan arī tie ir mūsu idejiskie pretinieki, bet krievu boļševikus." Nē — mēs apsūdzam gan, mēs apsūdzam visus komūnistus — pielaižot, ka visi nav vienādi vainīgi — mēs apsūdzam visus, kas savām tautām gatavo mūsu tautas likteni!

„Krievu boļševisms sākumā bija internacionāls. Bet kādos 30 gados tas pilnīgi pārvērtās un kļuva šoviniski nacionāls." Godātais P. Ķ., kuŗā partijas instrukcijā Jūs to esat lasījis? Šī teiciena nepareizība atzīmēta jau šī rakstiņa sākumā. Vēl varētu pieminēt iestādījumus „Kominterns" un „Kominforms," kuŗu nozīmi un uzdevumu izskaidrot nav šī rakstiņa nolūks.

„Jācīnās tikai pret imperiālistisko Padomju Krieviju." Padomāsim: vai tad mēs par Kanadas vai ASV pilsoņiem kļuvuši balsosim par komūnistiem?. P. Ķ. domu līdz galam izšķetinot tā varētu iedomāties, jo šie kanadiešu un amerikāņu komūnisti taču nav nekādā sakarā ar „imperiālistisko Padomju Krieviju!.

Nē, nē un vēlreiz nē! Mums jācīnās pret komūnistiem, viņi jāatmasko un jāatsedz viņu patiesie mērķi. Tas ir mūsu uzdevums un svēts pienākums, tām liktenis mūs ir izraudzījis un izvedis brīvajā pasaulē, un ja to nedarām, tad esam šeit lieki!

P. Dombrovskis

DAUGAVAS VANAGI

ASV

ZIEDOJUMI TRŪKUMCIETĒJIEM

DV Apvienības Vašingtonā D. C., izdarītā Ziemassvētku ziedojumu vākšanas akcija, kaŗā cietušo un trūkumā nonākušo latviešu aprūpei, laikā no š. g. 6 nov. līdz 18. novembrim, noslēgusies. Uz ziedojumu lapām ziedojuši 158 latvieši no Vašingtonas un tās apkārtnes. Ziedojumu kopsumma $421.50.

Vašingtonas DV Apvienība izsaka vissirsnīgāko pateicību tautiešiem par lielo atsaucību DV Ziemassvētku aicinājumam. Apvienība būs pateicīga par katru jaunu ziedojumu palīdzības darbam no tautiešiem, kas kādu iemeslu dēļ nav varējuši ziedot šim aicinājumam. Ziedojumi iesūtāmi DV Apvienības kasierim A. Dubinskim — 15 Rokeby Ave, Garrett Park, Md.

Valde

TAUTIEŠI ASV, KAS PIETEIKUŠIES 1 ST. ALGAS ZIEDOŠANAI MĒNESĪ,

(3. turpinājums):

Skrodelis Arturs; Bruks Elmārs; Purlicis Jānis; Sīmanis Jūlijs; Kārklin Chr.; Novickis Teobalds; Ozols Elizabete; Grīnvalds Kārlis; Freys Olģerts; Vilks Alberts; Lagdiņš Ilgvars; Zvejnieks Alfrēds; Kļaviņš Magnuss; Raudiņš Harijs; Vitoliņš Augusts; Šneiders Edw.; Ziediņš Alberts; Skadiņš P.; Blāķis Adolfs.

No DV Apvienības biedriem Ņujorkā kārtējā biedru sanāksmē mēneša pēdējā sestdienā no jauna pievienojušies ziedotājiem:

Zemītis Arvīds; Matuzels Visvaldis; Ķuzulis Kārlis; Bērziņš Pēteris; Tulinskis Pēteris; Šķirmants Jānis; Stobrovskis Ādolfs; Lagzdiņš Tālivaldis; Ozols Jānis; Ozols Irmgarde; Zvēriņš Arnolds; Klims M.; Aboliņš Jānis; Kalniņš Vitolds; Prāmnieks Imants; Skulte Olģerts; Sproģis Fr., Elmārs; Ābele Edgars; Priedītis Jānis; Dundurs Vaira, Stalbe Alberts; Zoldovskis Ilgvars.

„Dots devējam atdodas," latviešu sakāmvārds.

SPORTA ZIŅAS

Daugavas Vanagu basketbola vienība Ņujorkā 29. novembrī sacentās ar amerikāņu Bath Beach A. C. un uzvarēja to ar 51:20 (18:2).

Latviešu vienībā spēlēja Lepnis 29, Ozols 4, M. Lagzdiņš, T. Lagzdiņš 2, Erdmanis 9, Vipuls 2, Groskops 0 un Tamužs 0.

Sacensības notiek YMCAs līgas meistarības izcīņai, kur piedalās 7 vienības. 6. decembrī, pl. 8.30 vakarā latviešu vienība sacentīsies ar Royal vienību YMCAs telpās, 1841 84th St., Brooklyn 17.

KANADA

MONTREĀLAS NODAĻAS PILNSAPULCE

DV Montreālas nod. biedru pilnsapulce notika š. g. 25. novembrī.

Pilnsapulci vadīja Fr. Lucis, protokolēja R. Virkava. Pilnsapulce ievēlēja DV Centrālās valdes prka amatam plkv. Vili Janumu.

Kā delegātu DV delegātu sanāksmei ievēlēja Fr. Luci.

Pilnsapulcē tika pārrunāti vairāki svarīgi jautājumi, DV darbības aktīvizēšanai nākotnē, skaŗot kā svarīgāko aprūpes darbu, un nepieciešamību visu latviešu sabiedriskā nama iegādei Montreālā.

NAMA FONDS

Montreālas Latviešu Nama Fonda Komisija, kas līdz šim darbojās pie MLP B-bas, bija sasaukusi š. g. 22. novembrī pilnu biedru sapulci, kā tas bija paredzēts, ja dalībnieku skaits sasniedz 300. Pilnsapulce konstatēja, ka ir pieteiktas pavisam 319 dalības zīmes, ieskaitot organizācijas. Pilnsapulces uzdevums bija apstiprināt Nama Fonda pagaidu statūtus un ievēlēt valdi un revīzijas komisiju. Noritēja ļoti spriegas debates. Pilnsapulces dalībnieku lielā interese un plašā domu izmaiņa rādīja, ka tautiešos valda liela ticība un pieķeršanās domai par savu kopēju namu.

Pilnsapulce pieņēma Nama Fonda pagaidu statūtus un izvēlēja valdi un Revīzijas komisiju uz diviem gadiem.

Valdē ievēlēti: inž. N. Zoldners, pr-ks; valdes loc.: inž. R. Karlsons, inž. H. Bernups, J. Daukstš, A. Pušpurs, M. Ikvalds un Osvalds Kļavenieks.

Revīzijas komisijā: ž. Lucis, P. Rudzāts un O. Asmenis.

ZIEDOJUMI

Atsaucoties aicinājumam atbalstīt trūkumā nonākušo latviešu ģimenes Montreālā, DV Montreālas nod. Dāmu kopa saņēmusi sekojošus tautiešu ziedojumus: Konsuls V. Tomsons ziedojis $10.00; V. Skaburskis $5.00; H. Jirgensons $2; Kr. Ozols $2.00; Drēbes ziedojuši: J. Vītola, V. Zariņa, H. Lasmane, Krieķu ģim., Hartmaņu ģim, Virkavu ģim., Grasmane un Inese Dzelzkalne.

DV Montreālas nod. valde un Dāmu kopa izsaka ziedotājiem vissirsnīgāko pateicību.

PATEICĪBA

Laikr. Latvija Amerikā pārstāvniecību un savu plašo grāmatu galdu Montreālā, J. Drupals nodevis DV Montreālas nodaļai. Šo pārstāvības darbu pie DV Montreālas nod. vadīs O. Zilkalns.

DV Montreālas nod. valde izsaka J. Drupala kungam vissirsnīgāko pateicību, par lielo atsaucību DV organizācijai!

O. K.

DV ALBERTAS NODAĻA SAVU DARBĪBU ATKLĀJ 18. NOV.

Lai nesaskaldītu mūsu nacionālos spēkus, Albertas Nacionālo Latviešu Savienība š. g. 11. novembra pilnsapulcē vienbalsīgi nolēma pievienoties DV organizācijai un turpmāk saukties — DV Albertas nodaļa.

Nodaļas valdē ievēlēja: B. Bergu — priekšnieks; V. Krūmiņu — prka vietn.: J. Celmaini — sekr.; J. Baroniņu — biedrz.; V. Lerchu — kas. Revīzijas kom.: N. Celmaini; F. Donasu un E. Bērziņu. Nodaļas adrese: B. Bergs, P. T. S. Red Deer, Alta.

Valde savā pirmajā darba sēdē nolēma, ka valsts svētkos visiem latviešiem jāiet kopsolī, kādēļ nekavējoties uzaicināja otru organizāciju rīkot kopējas 18. novembra svinības. Diemžēl, neatradās dzirdīgas ausis. Lai daļa Edmontonas un apkārtnes latviešu nepaliktu bez valsts svētku svinībām, DV nodaļa rīkoja 18. nov. svinīgu aktu, ko ievadīja māc. E. Bērziņa svētku

(Nobeigums 6. lpp.)

guma meica.

SAVIENOTĀS VALSTIS

Latviešu ev.-lut. baznīcas pārvaldes priekšsēdis P. Eglītis mums paskaidro, ka ASV jau darbojas 35 latviešu draudzes. Viena daļa no tām iestājušies Apvienotā luterāņu sinodē, otra — Misuri sinodē, bet dažas latviešu draudzes nav saistījušās ne ar vienu sinodi, darbojas kā neatkarīgas draudzes un iztiek ar saviem līdzekļiem. Vienīgā draudze, kas ieguvusi savu dievnamu ir Senatobijas draudze Misisipī. Vairākām draudzēm pieder savi nekustami īpašumi, kā Ņujorkā, Filadelfijā, Čikagā.

Daudzās vietās, kur latviešu skaits nav pietiekoši liels, lai dibinātu draudzi, darbojas kopas. Laiku pa laikam tās apmeklē latviešu mācītājs un notur dievkalpojumus. Dažās no šīm kopām locekļu skaits jau ir pietiekoši liels, lai tās izveidotos par draudzēm. Līdz ar to tuvākā nākotnē latviešu draudžu skaits vēl pieaugs.

*

Hudzonas N.Y. Latviešu Biedrības pr-ks A. Azacis DV Pārstāvībai ASV piesūtījis sekojošu rakstu:

Nosūtu Hudzonas Latv. Biedrības rīkotā Latvijas valsts dibināšanas dienas atceres akta š. g. 18. novembrī dalībnieku ziedojumu $80 Daugavas Vanagu aprūpējamiem kaŗa invalidiem Vācijā.

Kaut šis niecīgais ziedojums spētu darīt gaišākus Ziemassvētkus tiem mūsu tautas dēliem, kas sevi ziedojuši mūsu un Dzimtenes labā!

*

Pitsburgas latviešu ev.-lut. dievkalpojumu kopa piesūtījusi sekojošu rakstu:

Pitsburgas latviešu ev.-lut. dievkalpojumu kopa līdz ar šo nosūta DV Pārstāvībai ASV, kā Ziemassvētku dāvanu, ziedojumu 20 dol. Laipni lūdzam minēto summu nosūtīt Fareles veco ļaužu nometnei Vācijā, trūcīgiem, kam nav atbalstītāju.

L.A.D. Daugavas Vanagi BILETENS

Kopš kāda laika dzirdamas balsis, ka antikomūnistiskā informācija kļuvusi lieka, jo rietumu demokratijas esot iepazinušās ar komūnismu. Tautu sabiedriskā doma esot it kā nosvērusies jau mūsu pusē. Tādēļ neesot vairs nozīmes izdot antikomūnistiskās informācijas grāmatas. Tā vietā ārējā informācijā esot jāstājas konstruktīviem priekšlikumiem par Latvijas vietu nākotnes Eiropā un „pierādījumiem par Latvijas saimniecisko un ģeopoliatisko nozīmi pasaulē".

Tiešām Kremļa politika Korejā desmitreiz vairāk atvērusi acis neredzīgajiem nekā visas antikomūnistiskās grāmatas kopā. Bet vai tādēļ antikomūnistiskā informācija būtu kļuvusi lieka? Pasaules sabiedriskā doma vēl aizvien nav mūsu pusē, t. i., tā nestāv par atbrīvošanas karu. Bet ne tādēļ vien antikomūnisma darbs turpināms. Vienīgi par dažām Eiropas zemēm varam teikt, ka to iedzīvotājiem ir kaut cik skaidrs, kas īsti ir komūnisms. Amerikas kontinentā mēs dzirdam par komūnismu vēl aizvien ačgārnus, pat tīri vai humoristiskus uzskatus un ne pie indiāņiem vai nēģeriem. Vai tiešām mums, dzirdot šādus nepareizus uzskatus, nebūtu jānostājas kā liecinieķiem un jāsaka: „Tā tas nav. Ir citādi!"?

LATVJU ZIŅAS

Atzīstot, ka konflikti Korejā, Irānā un Ēiptē nokārtosies miera ceļā, Felikss Cielēns raksta, ka 3. Pasaules karš var izcelties sakarā ar Vācijas jautājuma atrisināšanu: „Austrumvācijas Maskavas kalpu, Grotevola un Pika lielā aktīvitāte pēdējā laikā ap Vācijas apvienošanu nav tikai demagoģiska propaganda, bet daļa Maskavas lielās ārpolītikas, kuras centrālais mērķis patlaban ir novērst Rietumvācijas militārā spēka jaunradi. Var pat domāt, ka patlaban Staļins būtu ar mieru upurēt komūnistisko Pīkistanu (Austrumvāciju), ja tādā ceļā varētu panākt vienotas, bet neitrālas un demilitarizētas Vācijas izveidošanu. Nacionāli vienota, demokratiska Vācija, kurai nebūtu nekādu bruņotu spēku un no kuras izvāktos ārā visas okupācijas armijas, būtu vērtīga garantija Padomju Savienības drošībai šodien, bet rīt tā varētu kļūt par viegli iekarojamu objektu komūnistiskajiem agresoriem.

Tāpēc nav domājams, ka Trūmens, Eizenhauers un Vinstons Čerčils ņems par pilnu Staļina šķietamo pacifismu un viņa jaunākos ierosinājumus Vācijas problēmas atrisināšanā. Tomēr Maskavas veiklā diplomātiskā spēle Vācijas jautājumu radīja ilūzoras, optimistiskas atskaņas Francijā un daļēji arī Anglijā. Jau šogad, par spīti ārējai saskaņotībai starp Vašingtonu, Londonu un Parīzi, ir konstatējamas diferences stāvokļa novērtējumā un politiskās tieksmēs. Trūmens vēl nesen izteicās, ka patreiz līgumi ar Maskavu nav tā papīra vērti, uz kura tie rakstīti. Vinstons Čerčils turpretim parlamenta vēlēšanās uzsvēra, ka viņš grib panākt izlīgumu ar Maskavu. Bet Francijas valsts prezidents Oriols, svinīgi atklājot Apv. Nāciju 6. pilnsapulci, pat aicina uz Parīzi Trūmenu, Čerčilu un Staļinu, lai pie apaļā galda panāktu miera nodrošināšanu.

Edvins Mednis

PULKVEDIS BRIEDIS UN VIŅA STRĒLNIEKI

(Nobeigums)

Briedis labi izprata, cik grūtos apstākļos gūti strēlnieku panākumi. „Kaut mums būtu tie ieroči, kas frančiem, un tā apgāde, kas angļiem," viņš iesaucās, „tad gan mēs parādītu brīnumus." Stāsta, ka angļu karavīri dubļainos ierakumos iesēžoties tikai kaujas laikā. Pārējo laiku tie iekārtojušies kādā ciematā vai pilsētiņā aizmugurē. No rīta kārtīgi noskujoties, padzerot pupiņu kafiju un tad atnākot ierakumos pakarot, ja vajadzīgs. Var jau būt, ka tas ir mazliet pārspīlēts, bet nevienas kultūrālas tautas loceklis nevar iedomāties, cik grūtos apstākļos cīnās mūsu zēni.

Štābu karā

Sniegi, rudens dubļi, saspiestība, netīrība. Un tādos apstākļos jābūt un jāpaliek drošiem cīnītājiem, un pat varoņiem. Un daudzi, daudzi to spēj. Mēs darām iespējamo mūsu zēnu labā. Bet cik bieži jāgaida, līdz no Rīgas atnāk jauni mēteļi vai zābaki uz dzeloņstieplēm saplēsto vietā. Cik mūsu vadībai jādeldē mēle, un cik jānoraksta zīmuļu, līdz varam saņemt pašus vienkāršākos, nepieciešamākos apgādes priekšmetus. Tieši to arī vajadzētu uzsvērt nākotnes vēsturniekam ,kas gribētu parādīt, kādos apstākļos cīnījušies mūsu strēlnieki."

Turpinot šo domu veidojumu, viņš piezīmēja: „Bet cik lepnos apstākļos dzīvo augstie štābu kungi. Tiem karš īstenībā ir viņu lepnās, izšķērdīgās miera laiku dzīves turpinājums. Pie kam tas te vēl savienots ar daudziem paaugstinājumiem un ordeņiem."

Briedis bija aizrāvies ar šo tematu, kas, šķiet, ilgi bija mocījis viņa godīgo un taisnīgo sirdi. Pēc viņa domām, vistaisnīgāk būtu, ja visi priekšnieki, arī augstākie, dalītos visās grūtībās un briesmās ar frontes karavīriem. Tad armija saliedētos pavisam ciešā vienībā un vienkāršo karotāju taisnīgie vēlējumi ātri atrastu dzirdīgas ausis.

Daudz no šeit teiktā Briedis bija iedzīvinājis savā vienībā. Un viņa ierosinājumi, protams, nevērsās arī pret latvju bataljonu štābiem, kas bija tikpat spartāniski iekārtojušies kādā zemnīcā, dubļaino ierakumu vidū.

Briedis ar ļoti redzīgu skatu vērsās pret tiem augstiem un zemiem armijas likteņu noteicējiem, kuru aizmugures dzīve bija kā dadzis frontes ierindas karotāju acīs. Un kas stipri sekmēja armijas sabrukumu pēc 1917. g. februāra revolūcijas. Tie, kas toreiz kliedza visstiprāk pret to, ietinušies boļševiku togā, drīz pēc tam savā armijā ieveda vēl krasāku atšķirību. Sarkanais ģenerālis, kā Nerons, ir atgāzies savā automobilī, kamēr sarkanais kareivītis tāpat drebinās dubļainos ierakumos un ir svētlaimīgs par katru smirdīgu mahorkas dūmu.

Akmens pagalvī

Uzbrukumā laikā strēlnieks parasti atspiedies pret miklu zemi. Patvertne ir augsts sasniegums, un tikai pēc ilgākas ierakšanās. Bieži vien jāapmierinās ar „lapsas alu" (kā to tagad dēvē), lai tā būtu kaut kam, lai tā vismaz būtu piespiesta. Par mazgāšanos un skūšanu dažreiz jāaizmirst nedēļām. Pēc nogurdinošas dienas, caura nakts jāpavada melnā tumsā, no

kuras ik brīdi var parādīties ienaidnieks. Pēc bezmiega nakts atkal atnāk caura diena, kurā galvenā izklaidēšanās ir „ierakumu zosu" medības.

Pavisam reta izprieca strēlniekiem ir noskatīšanās, kā garām aizsoļo ierakumu racējas vai ceļu labotājas. Tās parasti ir nogurušas un netīras, bet strēlnieku acis tām apmet daiļāko ilgu princešu mēteļus.

Ierakumu romantika

Kauju vilki pavisam reti dabū pasēdēt žēlsirdīgo māsu un aizmugures princešu sabiedrībā. Tiem jāņem ierakumu romantika rokās vienkārši un rupji, jo balti cimdi šeit atrodami pavisam reti. Un Ķemeru Anniņa arī nezinātu, ko ar tādu baltcimdnieku lai iesāk.

Kaujas palaikam neturpinās ilgi, un pēc lielā nervu satraukuma atnāk vēl lielāks atslābums. Jaunie strēlnieki drīz vien nāk pie atziņas, ka daudz apnīkstošāki par lodēm un šķēpelēm ir uzmācīgie putekļi, dubļi un lieti. Lodes pārdzinkst pāri ātri, bet slapjām lietus lāsēm nekad nav gana.

Īstenībā frontes lieti un dubļi ir citādi nekā aizmugures dubļi. Lietus dažreiz var mums būt draudzīgs, jo traucē pretinieka šāviņiem precīzitāti. Un purvainās dūņās var iestigt daža laba naidnieka patruļa.

Visa daba, ieskaitot debesis un kokus, ap frontes karavīriem ir pārmainījušies. Tā, līdzīgi viļņiem, ir dīvainu gaidu un satraukuma pilna.

Satraukuma pilnu mežu pazīst tikai mednieki un karavīri. Tāpat satraukuma pilns gaiss parasti nogulies pāri kaujas laukiem. Dažreiz tas pavisam smagi uzgulas krūtīm, it kā brīdinot: — Tūlīt, pavisam drīz, man cauri aizlidos smagais šāviņš. Esiet modri, uzmanieties! —

Smagu pārbaudījumu štābs

Šādu modru, sadraudzīgu sadzīvošanu ar dabu nepazīst aizmugure. Un debesu un gaisu draudzība ir augsts atalgojums tieši frontes karavīram.

Kas tad ir latvju strēlnieks (un arī ikviens cits kārtīgs frontes karavīrs, leģionārus un atbrīvotājus jo spēcīgi pieskaitot)? Tas ir dzimtenes sargs, kas pats nostājies pie pārbaudījumu staba, pats uzņēmies smagus pienākumus un pats atteicies no vieglākām iespējamībām.

Ne par velti viņus dēvē par galveniem uzvaras kaldinātājiem, pirmo līniju prinčiem un valdniekiem. Šie frontes valdnieki bieži vien ir nokvēpuši un nemazgājušies. Bet granātu dūmi un kaujas putekļi tos īstenībā apklāj ar diženām karaļu mantijām.

Ir vajadzīgas skaidras acis un drošs prāts, lai to spētu pa īstam saskatīt.

Latvju tauta un tās preses vēstnieki to bija jau izdarījuši. Latvju strēlnieku kaujas novietnes un piekvēpušās zemnīcas kļuva par vēl nepiedzīvotu svētceļojumu vietām.

Aizvien vairāk radās to, kas gribēja pieskarties vietām, kurām gājuši pāri tautas dižāko dēlu soļi. Par godu mūsu tautai un tās preses vēstītājiem jāteic, ka tāpat tas bija arī divos tālākos varoņu laikmetos.

Vilciens, smagi pūzdams, kāpa kalnā pie Cēsīm.

Daudz kas bija pārrunāts un ir arī pēc tam ilgos gados pārdomāts, kas īsumā nu ir notēlots šeit. Jo šie temati ir tādi, ka tos karavīri sarunās risinās arī uz priekšu.

Pretim jaunām cīņām

Lokomotīve sāka smagi elsot, un gaisos uzjoņoja dzirksteļu bari. Briedis bija nostājies pie loga un viņa sejā ieblāzmojās to šaudīgais apmirdzums.

„Mēs atkal gatavojamies jaunām cīņām," viņš ieminējās. „Pagaidām gan mūsu triecieni atgādina šo dzirksteļu skrējienu melnajā naktī. Tie uzliesmo, izšķīst tumsā. Un pēc tam nakts atkal paliek vēl melnāka. Bet reiz ir jānāk, ir noteikti jānāk gaismai," viņš domīgi piebilda, „kaut gan tas var prasīt vēl daudz cīņu un vēl vairāk asiņu."

Tautas varoņa tēls bija spokaini apmirdzēts, un viņš mistiski un draudīgi atgādināja šo cīņu simbolu.

Pēc viņa tautas skati ir piesaistījušies citiem izciliem mūsu cīņas gara un nacionālo cerību nesējiem. Arī pašlaik aiz sārto apvāršņu tālēm Lāčplēsis atkal ir noasinājis savu zobenu, lai to pasniegtu cienīgākam cīnītājam.

MŪZIKA — ĢIMENES LIETA

SARUNA AR OPERDZIEDONI JĀNI NIEDRU

Pasmagnējs, bajārisks stāvs. Pasmagnēji, bajāriski vaibsti, bet acīs vēl tas pats gaiši zilais mirdzums kā senās dienās. Tāds divi teikumos ir mūsu pazīstamais bass Jānis Niedra, kura vārds saaudzis ar Latvijas Nacionālo Operu un kurš patlaban no Londonas(Ont.) pārcēlies uz dzīvi Toronto, lai te kļūtu par dziedāšanas paidagogu.

— Maestro, kad sākāt dziedāt?

— Agrā jaunībā. Mūzikas lietas, ja varētu tā teikt, man bijušas ģimenes lieta. Tēvs bija krietns bass korī, bet kāds mātes radinieks klaušu laikos trīs reizes nežēlīgi pērts par to, ka neatlaidīgi traucies uz Tērbatu mācīties vijoli spēlēt. Savas karstās ilgas kļūt par vijolnieku tas atmetis tikai pēc trešās vissmagākās eksekūcijas. — Pats sāku dziedāt Izglītības Biedrības korī Altonavas ielā 6, kur — kauns jau bija atzīties — vēl ar 17 gadiem nepazinu nošu. Ar tām mani iepazīstināja dirigents Aleksandrs Briģis. Drusku strinkšķināju arī vijoli.

— Bet kas jūs pavedināja uz domām, ka varat kļūt par solistu un varbūt profesionālu dziedoni?

— Tur vainīga citu slava. Tas gadījās tā: Es toreiz strādāju friziera amatu un mani klienti kādudien ne par ko citu vairs nerunāja kā par divi slaveniem dziedoņiem: Hermanu Jadlovkeru un Jozefu Švarcu. Šīs jūsmīgās sarunas un dziedoņu slavināšana manī pamodināja dzīvu interesi pret operu, un mans gars pavisam sacēlās spārnos, kad populārais kantors Abramovičs, arī viens no maniem klientiem, man pateica, ka man esot „balss" un būtu tā kā jāmācās dziedāt. Trešais gadījums vēlējās, lai izlasu laikrakstā kāda mūzikas skolotāja Pjēra Langes sludinājumu par privātām dziedāšanas stundām. Ar to mans liktenis bija apzīmogots.

Aizgāju pie Langes un Lange sāka mani mācīt dziedāt bez jebkādas atlīdzības.

— Cik Jums toreiz bija gadu?

— Astoņpadsmit.

—Cik zinām, Jūs esat 5 gadus nomācījies Rīgas Ķeizariskā Mūzikas skolā. Kas jūs pamudināja no Pjēra Langes pāriet pie prof. Pāvila Jurjāna?

— Tas atkal bija tā. Pēc tam, kad pirmoreiz dzīvē biju dzirdējis operu Jevgeņijs Oņegins, ko uzveda tās pašas Ķeizariskās Mūzikas skolas audzēkņi toreizējā Krievu drāmas teātrī,sajūsmināts stāstīju Langem par šo notikumu, bet viņš augstprātīgi atmeta: „Die taugen alle nichts" (Tie visi nekam neder.).

Tas mani sarūgtināja tā, ka šķīros no Langes, lai iestātos Mūzikas skolā. Ieguvējs, protams, biju es, bet cietēji mani klienti friziera veikalā. Šī skola man atļāva piedalīties latviešu operas radīšanā Māmuļā 1912. gadā. Tad nāca karš un iesaukšana gvardijā, kur palaikam nācās dziedāt krievu ortodoksā baznīcā. Pēterpilī mācījos pie Marijas operas pazīstamā baritona Tartakova, blakus minot — Antona Rubinšteina ārlaulības dēla. 1918. gadā atgriezos Rīgā, kur, prof. Jāzepa Vītola vadībā, sākām celt latviešu operu, pirmizrādei izraugoties Skrejošo holandieti. Bijām jauni, pilni degsmes, sapņu, plānu: Ādolfs Kaktiņš, Ada Benefelde, Rozenberga—Turss, Rudolfs Tunce, Oskars Žubītis. Vācu sakāves apliecinājuma dienā, 1918. gada 11. novembrī, pārgājām uz mūsu Balto Namu.

Pēc pagaidu valdības atgriešanās Rīgā un Bermonta sakaušanas Latvija sāka plaukt un attīstīties ne pa dienām, bet pa stundām. Nacionālā Opera kļuva par izcilu mākslas templi.

Tās repertuārs bija milzīgs, ik sesonā bija ap 100 izrāžu, pie kam ik opera bija jāiestudē ar citiem partneriem un partnerēm, kas viss prasīja milzu piepūli. Bet visu to veicām ar jauneklīgu sajūsmu.

1921. gadā, pēc audiences pie ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa, saņēmu 75.000 rubļu stipendiju ārzemju studiju ceļojumam. Devos uz Romu, kur mācījos pie Enriko Rozati, pie kura mācījušies ir Kipras Petrauskas, ir Anna Kaska, ir Benjamino Džilli, ir Džēms Miltons, ir Mario Lanca.

— Vai Mūžīgajā pilsētā Jums pavērās kāda vokāla atklāsme?

—Jā, tur iemantoju dziedātājam svarīgāko: pareizo elpošanas techniku.

— Un tad?

—Tad atgriezos Latvijā, kur mani gaidīja intensīvs darbs Nacionālā Operā un ārzemju turnejas Barselonā, Belgradē, Londona, Parīze, Berlīne.

Ar 1944. gada 5. oktobri sākās manas bēgļu gaitas kopā ar profesoru Jāzepu Vītolu un Vinertu. Trimdas gaitās Vācijā esmu krustām šķērsām izbraukājis Vāciju, dziedājis 192 pilsētās.

— Kāda loma Jums devusi dziļāko māksliniecisko pārdzīvojumu?

— Opera Parsifals, kur dziedāju Gurnemanu. Svinīgā noskaņa, kas šai operā valda, mani arvien aizgrāba. Es pat mēģinājumos dziedāju skatuves tērpā, lai jo ciešāki iejustos savā lomā. Es Gurnemanu nespēlēju, es Gurnemanu dzīvoju.

— Par ko Jūs vēlējāties klausītāju pārliecināt?

— Par reliģiskā mīta skaistumu.

— Vai šim mītam ir kāds sakars ar īstenību?

— Nē. Māksla Parsifalā ir pašmērķis.

— Kādu momentu Jūsu dzīvē Jūs atceraties kā lielāko?

— Savu piedalīšanos skatītājos 18. novembra svinīgajā Latvijas neatkarības proklamēšanas aktā, — bez vilcināšanās atskan mierīgā un visiem tik pazīstamā Jāņa Niedras balss.

Lai dievpalīgs mūsu spēcīgajam basam un sekmes visos viņa pasākumos!

H. V.

Agr. A. Vanags.

LAUKSAIMNIECĪBAS IZSTĀDE TORONTO

Katru gadu novembra mēnesī Toronto notiek liela Kanadas lauksaimniecības izstāde (Royal Agricultural Winter Fairs). Šogad tā notika no 13.—21. novembrim. Izstādes vajadzībām ir izbūvētas grandiozas, plašas telpas ar apsildīšanu. Šīs telpas izmanto arī nacionālās, izstādes vajadzībām. Paši kanadieši saka, ka šī ir lielākā lauksaimniecības izstāde pasaulē, kas notiek slēgtās telpās.

Izstādē piedalās visas Kanadas provinces un arī ASV ar saviem eksponātiem.

Pārstāvētas bija visas lauksaimniecības nozares, bet visvairāk lopkopība. Dārzkopības stendā bija redzamas gaumīgā sakārtojumā visas Kanadas ābolu šķirnes un dažādi dārzāji.

Vispievilcīgākais bija puķu stends ar skaistajām, krāsu bagātajām puķēm. Pārsvarā bija arī daudz skaistu rožu, bet ne tik daudz kā pagājušā gadā.

Redzējām dažādu labības šķirņu graudus, kukurūzu, kas gan nebija pilnīgi nogatavojušies, linsēklas, āboliņa, lucernas un dažādu gramineju sēklas. Bez lauksaimniecības eksponātiem bija izstādīti krāšņuma akvariji ar dažādām tropisko joslu ūdeņu zivtiņām un košuma putniņi.

LAUKSAIMNIECĪBAS MAŠĪNAS

Maz bija lauksaimniecības mašīnu, kaut gan šinī zemē lauksaimniecība daudz mēchanizēta. Bija gan izstādīti priekšmeti, kas lauksaimniecības izstādē īsti neiederas: veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aprāti uc.

Ievērojami un ļoti praktiski bija izstādītie putnu barošanas automati, kas darbojas vēlami noregulētā laikā. Tie putnkopības saimniecībām ļoti atvieglina un vienkāršo darbu. Vēlamo barību iebeŗ tvertnē, kur to samaisa. No tvertnes barības maisījumu elevātors, kas var būt arī vienkārša ķēde, nes pa šaurām silītēm ikvienā vietā, arī vairākos stāvos.

Ievērojama bija arī jauna veida cāļu mākslīgā māte — inkubātors — kas izveidots no 4 starmešiem līdzīgām spuldzēm, kuras uz visām pusēm vienmērīgi izstaro siltumu.

Labums te ir tas, ka cāļi nedrūzmējas, kā tas ir vecā tipa mākslīgās mātēs, kur cāļi viens otru apgrūtina un pat nospiež.

Šo sildītāju var izlietot arī sivēnu apsildīšanai aukstās kūtīs.

Redzējām arī pratiskus olu šķirotājus.

LOPKOPĪBAS STENDS

Ļoti plašs bija lopkopības stends. Lielākā daļa no Kanadas lopiem kādreiz ievesti no Anglijas, mazāk no Francijas un citām zemēm.

No piena lopiem bija izstādītas mazās Džersijas (Jersey) gotiņas, kas ievērojamas ar ļoti augtsto tauku saturu (5—6 proc.) pienā. Redzēju kādu gotiņu, kuras dzīvsvars varēja būt ap 350 kg, ar labas piena govs pazīmēm. Izdevās noskaidrot, ka šī gotiņa pag. gadā izdevusi 5500 kg piena ar caurmēra tauku saturu 5,1 proc. Tālāk no no piena lopiem redzējām Gernesijas (Guernsey), Airšīras (Ayrshire), melnraibos rītfrīžu, ko šeit sauc par holstīns (Holšteins) un

(Nobeigums 4. lpp.)

MĒS TOMĒR KAUT KO DARĀM

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO STOKHOLMAS

Stokholma, tiesa ,kļūst tukšāka. Kad pirmie pionieri ielūkojās tais kafejnīcās, kur mūžīgi vai nu kverneja vai dedzīgi ārdījās pāris latviešu, tad ilgi jāgaida, lai kādu no savējiem tur redzētu.

Un tomēr kaut kas no pionieru gara vēl palicis Stokholmas latviešos. Kaut kas, ar ko šejienes kolonija atšķiras no daudzām citām latviešu saujiņām citur. Mēs mīlam ierosināt, aicināt uz kaut ko aktuālu un reālu, kas ar laiku izrādās tik irreāls, ka nekad nesniedz ierosinātāju iztēles pilnību.

Tādi ir gan Nac. Fonds, bibliotēkas un studiju stipendijas, gan sporta un teātra pasākumi, gan polītiku izmēģinājumi. Ierosinātāji, kas deva pirmo dzirksteli enerģijai, drīz vien aizdegās atkal jaunu projektu fatamorganās un atrāvās no iesāktā pasākuma, kas savukārt kļuva arvien lēnāks pamazām piesērēja un bieži vien apstājās tecējumā. Tā daudziem šķiet, ka Stokholma ir piemērs jaunu biedrību dzimšanai, neauglīgai pļāpāšanai un veltīgai varonībai.

Bet kur ir tas, kas lai tai sviež pirmo akmeni? — Vai šie ierosinājumi nav bieži vien pārgājuši ne tikai Stokholmas, bet arī Zviedrijas robežas? Vai tie bieži vien nav bijuši par iedīgli drusku pārveidotiem pasākumiem citur? Vai Stokholmas paraugs nav derējis citās vietās par labu mācību, kaut arī tādu, kā lai izsargās no kļūdām?

Un ka Stokholmas latvieši vēl nav zaudējuši savu spriegumu, liecina atkal jauni ierosinājumi, kas pēc pieredzes, droši vien, nenesīs tik labus augļus, kā domā darba sācēji, bet tas jo vairāk pierāda šo kripatu ideālismu, varbūt drusku savdabīga, ar ko Stokholmas kolonija, par spīti daudzajiem tās nelabvēļiem, ir tomēr apveltīta.

Tagad tā ir jaunā paaudze, kas gatavojas ko darīt. Sen jau tā ir kūsājusi, — lai atceramies priekš 2 gadiem PEN kluba sanāksmes, kur „jaunie" pieteica karu vecajiem, toreiz karš norisinājās vairāk literātūras laukos, un tā rezultāti skatāmi ne tikai pašai Stokholmas sabiedrībai — Jaunā teātra izrādēs, bet arī lasāmi avīžu recenzijās un apcerējumos. Šai grupai ir pat savi idejiski vadītāji — Dz. Soduma un Blektes personās.

Otra grupa jau vairākus gadus cīnās gar sasāpējušām, polītiskām lietām,ar ko arī Stokholma tik populāra. Jaunie gāja paši savu ceļu. Viņi negāja uz veco sanāksmēm, bet sāka paši meklēt grāmatās, pētīt rakstos. Lēni, bet neatlaidīgi sāka paši tos pārspriest. Daudz to nav, bet kvantitāte jau nav svarīga sākumam. Tie ir jaunie liberāļi, kas pētī gan Zviedrijas, gan citu valšķu polītiskos pamatus un tos salīdzina ar mūsu valsts tradicījām, meklēdami arī kaut kādu izeju turpmākām iespējām. Nez, vai daudz līdzīgu studiju grupu ir citur.

Nupat radies ierosinājums jaunai studiju grupai. Doma — pētīt pašiem sevi. Vispirms latviešu jaunatnes pētīšanas grupa izgatavos aptaujas lapas, ar ko iegūt faktiskos materiālus par latviešu jaunatnes stāvokli Stokholmā. Ar šī konkrētā materiāla palīdzību domā rast bazi turpmākiem nodomiem — lūk, tik tā cer atspēkot daudzos nepamatotos pārmetumus no vecās paaudzes puses, tā domā saskatīt tos iemeslus, kas šķir vecos no jaunajiem, domā atrast tos, kas atraujas no savas tautas un, varbūt, cer atrast kādus līdzekļus negatīvo parādību mazināšanai.

Var jau būt, ka rezultāts būs niecīgs un nepilnīgs. Neatradīsies pietiekami daudz talcinieku, anketas nebūs lietpratīgi sastādītas vai atbildes labi apstrādātas. Var jau būt, ka viss enerģijas daudzums, ko pieliks šim pasākumam paši ierosinātāji, ieguldīts citā uzdevumā, būtu devis lietderīgākus rezultātus. Var jau būt, ka daudziem šādā veida darbošanās neliksies pietiekami nopietna, lai to ierindotu to darbu skaitā, kam virsrakstā liek „Cīņa par Latvijas neatkarību".

Un tomēr, vai būs kāds, kas apšaubīs — mēs tomēr esam dzīvošanas cienīgi? Un vai nebūs arī kāds, kas teiks — lūk, to mums arī vajadzētu izmēģināt.

Bet vecais tēvs pasmaidīs: „Nudien, tie jaunie ir ziķeri."

Va Ja

KANADĀ

Riversaidas Vanagu Apvienība š. g. 18. novembrī sarīkoja 18. novembra atceres aktu. Māc. Kleinbergs teica dziļi izjustu svētrunu. Vanagu Apvienības priekšnieks Olte referēja par 18. novembra nozīmi. Dāmas bija sarīkojušas tējas galdu latviskā gaumē. Vakara svinības izteikti stiprināja ticību nākotnei.

*

Visu Londonas Latviešu organizāciju kopīga Ziemassvētku eglīte lieliem un maziem notiks sestdien, 22. decembrī, plkst. 8 vakarā Luterāņu baznīcas apakšējā zālē.

Programmā: svētbrdis; bērnu priekšnesumi; Ziemassvētku vecītis un visu Londonas latviešu bērnu apdāvināšana; pieaugušiem savstarpēja apdāvināšanās, kādam nolūkam katrs dalībnieks lūgts ņemt līdzi kādu dāvaniņu 25—50 centu vērtībā. Pēc apdāvināšanās kafijas galds ar cepumiem.

Vecāki lūgti paziņot savu bērnu vārdus un vecumu Kensingtona ielā 10 vai Wilsona ielā 81, arī to bērnu, kas nevarētu ierasties eglītē. Ieeja 50c pieaugušiem, bērniem brīva.

Iepriekšējā pieteikšanās līdz 16. decembrim pie: V. Lukševica, Wilsona Ave 81, tel. 2-4991; V. Caunes, Wellingtona 135, tel. 3-5704; A. Caukas, Ričmonda ielā 1140, tel. 3-8644-W; V. Pakuļa, John'a ielā 151, tel. 3-4228-W; E. Ūdra, Regent ielā 315,

Londonas latviešu Kopa aicina savus biedrus nokārtot aizkavējušos 1951. gada mēnešmaksājumus līdz gada beigām. Jauni biedri var pieteikties pie ikviena valdes locekļa. Valdes locekļu adreses:

Valdes priekšs. un bibliotēkārs — A. un P. Dreimaņi — 10 Kensington Ave; priekšs. vietn. — V. Lukševics — 81 Wilson Ave; sekretārs — H. Upītis 326 Horton St.; kasieris — V. Caune 135 Wellington St.

Ja ģimenes galva ir kopas biedrs ģim. locekļiem biedru maksas nav obligātas.

Kopas bibliotēkai (10 Kensington Ave) atkal iegādātas jaunas grāmatas; grāmatas var saņemt vai apmainīt ikdienas. Turpat var arī vēl saņemt „Baigo gadu" kanadiešu informācijai.

*

Arī Londonā paredzēts dibināt Latvijā pazīstamo Mazpulku. Bērnu vecāki un jaunieši var informēties un pieteikties pie A. Beitāna, kas organizē Londonas Mazpulku, vai arī pie A. Liepiņa (18 Regers Ave) un P. Dreimaņa (10 Kensington Ave). Londonas Mazpulka dibināšana paredzama janvārī.

Rentes papīru pirkšanai ierobežojumu liberālizēs

Federālā valdība paziņojusi savu nodomu grozīt Kanadas renšu likumu.

Pašlaik renšu papīru pirkšanas ierobežojums ir $1.200. To paredzēts paaugstināt līdz $2.400.

Valdības renšu sistēma pati par sevi neatmaksājas, jo operātīvie izdevumi jāsedz uz nodokļu maksātāju lēses. Tāpēc Finanču departaments ir cēlis iebildumus pret renšu maksima pacelšanu, bet pārliecinājis arguments, ka liberālizējot renšu aktu, panāks lielāku ietaupījumu pieplūdumu.

MIRIS IGAUŅU VALSTSVĪRS

24. novembrī Stokholmā ar sirdstrieku miris Igaunijas pēdējā parlamenta vicepriekšsēdis Rūdolfs Penno. Parlamenta priekšsēdis O. Puks nomira šī gada sākumā. Penno bija parlamenta loceklis kopš 1923. gada un jaunsaimnieku partijas biedrs.

Penno bija izraudzīts par Igauņu Konsultatīvās Kopas pie Brīvās Eiropas Komitejas locekli un bija paredzēta viņa ierašanās Nujorkā. Igauņu Konsultatīvā Kopā ir izraudzīti 5 locekļi no Amerikā dzīvojošiem igauņiem un 2 no Zviedrijas igauņiem, ka abi šie pēdējie darbotos kā kopas locekļi Zviedrijā. Otrs Zviedrijā izraudzītais kopas loceklis ir J. Klesments, sociāldemokrātu partijas loceklis.

IGAUŅU VISPASAULES APVIEN. JAUNS PREZIDENTS

Igauņu Vispasaules Apvienības pilnsapulce notika 25. novembrī. Līdzšinējais Apvienības priekšsēdis bija J. Markus, kas iecelts par Igaunijas konsulu Toronto. Par jauno Apvienības priekšsēdi ievēlēts Dr. Juhans Vasars, agrākais vēstures profesors Tartū universitātē. Tagad Vasars darbojas Rodžersas universitātē, N.J., pie speciālu jautājumu pētīšanas, ko veic kopā ar 6 asistentiem.

KRIEVI NEUZTICAS IGAUŅU SPORTISTAM

Viens no Pad. Savienības labākiem vieglatlētiem ir igaunis Lipps, uz kuru krievi liek lielas cerības nākošās olimpiskās spēlēs, kas notiks Helsinkos. Lai dotu iespēju Lippam trenēties olimpiskā stadionā, krievi viņu ikdienas aizved lidmašīnā uz Helsinkiem un vakarā ved atpakaļ, lai Lipps nenonāktu saskarē ar vietējiem iedzīvotājiem.

Arnolds Bagun-Bērziņš

VILCIENĀ UZ VOLCHOVU

Atmiņas par 26. Tukuma bataljona gaitām

(Nobeigums)

Dodamies pāri kādam mazam tiltiņam. Jau metrus simts pirms tā abās malās dzelzceļa stigai, sākot no pašām sliedēm uzcelti plati trīskārtēji dzeloņstiepļu žogi. Tie ar lielu loku abās pusēs ieslēdz tiltiņu un nepārtrūkst pat pie nelielās upītes, kas ir ap 4 metri plata, bet sniedzas tai pāri, lai otrā krastā simts metru tālāk atkal uzrāptos dzelzceļa uzbērumā un atstātu vaļā tikai spraugu, pa kuru cauri brauc vilciens. Katrā pusē tiltiņam uzcelts pa bunkuram, kam apkārt izrakta tranšeja. Pie caurbraucamām spraugām abās pusēs stāv dubultposteņi. Acīmredzami šī ir diezgan dzīva apkārtne, ja pat šāds nieka tiltelis tik stingri jāapsargā. Braucam vēl minūtes desmit un tad vilciens sāk samazināt gaitu. Priekšā redzama tāda kā sādža, bet arī daudzas tipiskas koka barakas, kas kā sēnes pēc lietus aug visās lielākās stacijās, caur kurām dodas lielākas karaspēka vienības. Dažās stacijās un to tuvākā apkārtnē vācieši ir uzaudzējuši veselas šādu baraku pilsētiņas, un tā šīs barakas šeit ir droša zīme, ka laikam esam nonākuši brauciena gala punktā. Tā arī ir. Vilciens samazina gaitu un beidzot apstājas. No viena vagona izkāpj bataljona sakaru virsnieks un adjutants un dodas barakā, virs kuras durvīm lieliem burtiem uzrakstīts „Bahnhofsoffizier," Drīz pēc tam viņi atgriežas, un dažas minūtes vēlāk nāk pavēle izkāpt un izkraut vilcienu. Tuvākās stundās norit drudžaina darbība. Perons ir par īsu, lai pie tā vienā laikā varētu stāvēt viss vilciens, un tā izkraušana notiek pa posmiem. Paši kaŗavīri visi reizē atstāj vilcienu un sastājas uz perona ierindā, tad katrs savā vietā atstāj savu mugursomu un tai pāri noliek šauteni. Pie mantām norīko posteni, un visi pārējie dodas palīgā izkraut no vilciena vezumus, municijas kastes, rotu un bataljona kanclejas piederumus, lauka virtuves un visu pārējo bataljona mantību. Vezumnieki rūpējas par zirgiem. Lokomotīve vienmēr atkal pavelk vilcienu gabaliņu uz priekšu, izkrautie vagoni pabrauc peronam garām, bet pilnie nostājas pie tā izkraušanas kārtībā. Beidzot arī tas ir paveikts.

Lokomotīve atkabinās no sastāva un pa blakus sliedēm aizbrauc atpakaļ pie pēdējā vagona, to piekabina tur, un mūsu tukšais sastāvs sāk lēnām ripot atpakaļ, atpakaļ uz to pusi, no kuras mēs ieradāmies. Slīdz garām vagons pēc vagona, tie ir tukši un šķiet kā pamestas mājas. Caur vaļējām durvīm redzamas to iekšienes, krāsniņas, pamestas tukšas kastes un salmu pilnās grīdas. Lai gan esam vilcienā garlaikojušies un bieži vien vēlējamies, kaut brauciens jau būtu beidzies, tagad šķiet, ka tur aizripo labs draugs, kura paspārnē dzīvojām turpat vai divi nedēļas, kura klabošā dunošā valodā klausījāmies dienu un nakti; kas mūs droši un nemaldīgi izvadīja cauri mežiem un klajumiem un deva mums patvērumu pret aukstumu, sniegu un vēju. Vagonam pēc vagona lēni ripojot mums garām, kā filma acu priekšā aizrit braucienā pavadītās dienas. Vilciena gaita kļūst ātrāka, lokomotīve kā atvadīdamās nokaucas spalgi un gaŗi, un tad garām mums aizripo pēdējais vagons, runājot to pašu valodu kā visu pasaules vilcienu pēdējie vagoni metallisku, steidzīgu: nu-ta, nu-ta, nu-ta... šķiet, ka tie ir ar nolūku vienaldzīgi un steidzīgi izteikti atvadu vārdi, kuru steidzīgums, vienaldzība un galīgā neatsaucība iedur palicēju sirdī sīciņu un uz brīdi muļķīgi sāpīgu rezignācijas skabardziņu. Acīm pavadām šo pēdējo vilciena vagonu un atkal prātā iešaujas jau kādreiz domātā doma: cik no mums ir tādu, kas tur redz aizritam savas dzīves pēdējo vilcienu? Atkal gluži nemanot esam visi apklusuši un gandrīz vai visu skati raugās pakaļ garajam, sarkanajam stāvam, kurš ir jau patālu prom un kura galva, dūmus pūzdama, nupat ievirzās krūmāju joslā, vilciena ķermenis raujas īsāks un īsāks, tad pēdējais vagons kā nebijis pazūd krūmājā, un tikai gaisā vēl uz brīdi paliek karājamies dūmu mutulis, kas arī pamazām izbāl un savienojas ar pelēko siltās, apmākušās ziemas dienas debesi. Vēl kā taustāma saite ar dzimteni mūs savieno spožais sliežu ceļš. Tad dzirdamas komandas, kaŗavīri liek sev mugurā savus „mērkaļus," „Plecāāā ņemt:" Pret pelēko mākoņu segu izaug durkļu mežs. „Rota uz lāāābo!" nodimd simtudivdesmit kājas, piecirstas pagriezienā. „Brīvsoliiiī marš!" Pirmais solis strauji cirsts pie zemes un tad vienmērīgais, ne pārāk cietais kājinieku brīvsolis. Aiz rotas sakustas rotas vezumi. Tad atkal viss atkārtojas kā atbalss pirmai rotai seko otrā, otrai trešā, aiz tās sapieru vads un tad bataljona vezumi. Pirmā rota jau pazudusi kaut kur starp šādžas mājām, kad pēdējie bataljona vezumi dārd no cietā perona un klusu klaudzēdami rit pa sniegaino krievu lauku ceļu. Esmu uzsēdies savam Donim mugurā. Vēlreiz atskatos uz dzelzceļa stigu un tad tai pagriežu muguru, pēdējā taustāmā saite ar dzimteni pārtrūkst, paliek tikai garīgās saites. Uzšauju bērim, iecērtu tam papēžus sānos un sīkā rikšī jāju uz kolonnas priekšgalu. Sāk krēšļot agrs krievu zemes ziemas vakars...

Notiek arī tādas lietas...

Trīs spēcīgi zemnieki, bruņojušies ar kūts dakšām, ilgi cīnījušies ar 6 pēdu gaŗu jūras zuti, bet nav spējuši to pieveikt Holbīčas jūrmalā Anglijā. Dīvaino cīņu izbeidzis ceturtais vīrs, kas ar medību bises skrošu lādiņu nogalinājis spēkpilno zušu tēviņu.

*

Precību birojs Minchenē precēties tīkotājus vīriešus un sievietes uzņem filmā, ko tad demonstrē tiem, kas ierodas birojā meklēt sievu vai vīru. Kā zināms, līdz šim precību birojos pirmajā vizītē varēja ielūkoties tikai piedāvātās „preces" ģīmetnē. Birojs veic priekšdarbus šādu filmu piegādei attiecīgiem starpniecības birojiem Amerikā, lai palīdzētu šī kontinenta vientuļajām sirdīm rast mierinātājus.

INFORMĀCIJA

Gandrīz katra mūsu trimdas organizācija informāciju izceļ kā ļoti nozīmīgu un solās tai piešķirt pienācīgu ievērību.

Pagājušie 18. novembra un Latvijas neatkarības 33 gadi bija pateicīga reize rakstīt ASV presē par Latvijas tagadējo likteni sakarā ar vispārējo politisko situāciju. Es pieredzēju, ka šādus rakstus ņem pretī ar vislielāko labvēlību. Un tā kā pret valsts neatkarības dienu pašā ASV ir liels respekts, tad šai gadījumā rakstu par 18. novembri un Latvijas tagadējo situāciju pārrunāja pat vietējā skolā ar skolniekiem. Būtu labi, ja tas būtu noticis daudzās vietās, kur tagad mīt mūsu tautieši, jo tā savas sāpes mēs varam likt saklausīt tādās aplodās, kuras izlems savas zemes politisko vadību, no kuras tad savukārt atkarāsies, kāda būs nākotnes pasaule.

Jo īpaši par mums interesējas tie, kas ir līdzīgā stāvoklī ar mums un tāpat ilgojas pēc brīvības saviem tautiešiem. Tādā aptuveni līdzīgā situācijā ar mums ir ASV organizētā vācu sabiedrība, kurai sāp Austrumvācijas liktenis. Nujorkas vācu „Staats—Zeitung und Herold" š. g. 16. nov. ir iespiests plašāks raksts par Latvijas likteni un latviešu darba ASV savas tautas brīvības atgūšanai. Rakstā minēta Latviešu Kopa pie Brīvās Eiropas komitejas, ir pieminēts Latviešu Kopas deklarācija ar 18. novembri. Bet rakstā ir viena tik rupja kļūda, kas rāda, ka rakstītājam pašam nav bijis kontakts ne ar Latviešu Kopu, ne ar citu kādu drošu informācijas avotu, jo tad šādas kļūdas nebūtu. Rakstā ir teikts: „Latvijas sūtnis Vašingtonā Ekselence Kārlis Ulmanis šinī dienā (18. nov.) rīkos diplomātisko pieņemšanu, kamēr visās piecās pasaules daļās izkaisītie latvieši baznīcās lūgs, lai viņu smagi piemeklēto tautu atbrīvotu no komūnistu okupācijas un lai uz Sibiriju deportētie tūkstoši vienā dienā varētu atgriezties savā dzimtenē." K. Ulmanis kā sūtnis nav minēts gadījuma pēc, to rāda tālākais teksts, kurā teikts, ka valsts prezidents bijis Jānis Čakste un K. Ulmanis, tagadējais sūtnis, — pirmais ministru prezidents. Citādi rakstā nevar atrast neko tādu, kur kas būtu jāpiebilst, atskaitot to, ka 1940. g. 14. jūnijā vietā minēts 7. jūnijs un 33 g. vietā 34, bet tie ir sīkumi. Ja šo gadījumu pieminam, tad ne tik daudz famozās kļūdas dēļ, bet tādēļ, ka šie laikraksti labprāt, kā var redzēt, gribētu nodibināt kontaktu ar latviešu pārstāvjiem un arī rakstīt par mūsu lietām, jo tās ir sakarā ar viņu lietām, bet laikam ir tā, ka mūsu pārstāvji nemeklē šo kontaktu.

Un nav tā arī vairs, ka nevarētu tikt ASV presē pie vārda. Protams, ka nevar rakstīt tikai par to, kas mums nodarīts, ir jāraksta aktuāli un tad mūsu lietu var pieminēt kā piemēru. Tādu rakstu labprāt tagad ņem pretī. Un aktuālu temu, kurās mums tiešа pieredze, tagad ir daudz. Tā piem., amerikāņiem ir jauns notikums gūstekņu noslepkavošana, bet mums tas ir zināms jau no 1919. g. Un ne tikai gūstekņu — civiliedzīvotāju arī.

Pieminot šos gadījumus, man noslēgumā gribētos teikt, ka mums ir daudzi, kas prot skaļi runāt, bet tā pamazāk ir to, kas grib ko darīt. Vai nebūtu pēdīgi laiks ierobežot runāšanu un likties vairāk uz darīšanu?

Dr.A.

Valentīns Pelēcis

PUISIS BRAUC PIE SAIMNIEKA

NO VECA KAŖAKALPA PASAKĀM

Gana nu ir jūŗas viļņi izšūpojuši, ir Ņujorkas muitnieki lupatas apošņājuši un nu ar savu nabaga lādi kā stulbs teļš tieku iestumts vagonā, kas mani aizraus uz Viskonsīnu. Tur kāds jauns un jauks farmeris (tā viņu vietējais mācītājs Brauna kungs raksturojis) turpat vai divus gadus pacietīgi gaida no Eiropas izrakstīto puisi. Maz prieka šim puisim par mīkstajiem sēdekļiem un gaisa vēsinātāju, kas vējo jūnija saules pietveicētā vagonā. Viņš arī vairs nelamājas ar sevi, jo laikā starp Gronu un Ņujorku ir bijis gana vaļas izsodīties. Arī pēdējās cerības izkāpt Ellisa salā un ar kādu citu kuģi kulties atpakaļ — nepiepildījās. Nu jādomā par ko citu. Piecpadsmit gadu lapas atšķiŗas atpakaļ, un es ieraugu kādu poļu sādžu, ko patiesībā nekad neesmu redzējis. No mazas, sašķiebušās būdiņas, apjumtas gaŗkūļos sasietām Drisvjatu ezera niedrēm, iznāk jauns puisis. Viņš dziļi uzmaucis acīm cepuri un rokā tura brūni krāsotu koka lādīti. Grumbainājai vecīņai, kas pa būdiņas zemajām durvīm to izvada, viņš steidzīgi nomutē kaulaino rokas dilbu, bet sakripušiem pirkstiem mestā krusta zīme līdz ar asaru lāsēm mirdzēdama nokrīt pāri puiša noliektajai galvai. Tas ir Staņislavs Svitocha. Viņš dodas ceļā uz Latviju meklēt darbu un saimnieku. Četrus pavasarus Staņislavs kā pelēkais meža strazds, savas tautas dziesmas vīterodams, ieradās manās mājās, un četrus rudeņus, Dievam pateicīgs un pasaulei jautri uzsvilpodams, atgriezās pie savas mātes — būdiņā pie Drisvjatu ezera. Kaut es tā varētu! Bet vecīgiem vīriem neklājas sapņot. Īpaši, ja tiem nepieder vairs lietas, kas nepieciešamas brīnumu piedzīvošanai.

Neviens ar patiesu mīlestību un Dievu nav mani šurp izvadījis un tādēļ arī neviens negaida pārnākam. Mana vieta un ar to saaugušais laiks ir kā nolūzis zars, un es pats sīks sabirzušas lapas krislis, ko vētra nes pretim likteņa neceļa galam. Nepiedienīgs un pretīgs liekas spodrais vagons ar gaišajiem logiem un žļaupnājiem sēdekļiem. Daudz mājīgāk šodien atkal justos tādā, ar kādu reiz braucu gūstā uz Cedelghemu. Tur mēs ar nelaiķi Bārdas Edžu tupējām kaktā uz salmiem, dzērām kapitulācijas ļergu un kaitinājām beļģus dziedādami:

Mēs nelūdzām tos, kas bij vakar'—,
Mēs nelūgsim tos, kas būs rīt'—,
Lai Staļins, vai Čerčils mūs pakaŗ,
Viens pīpis, kam kauliņi krīt!...

Šodien dziediens nenāk. Edžus savus futbolista kaulus jau ir bez dziesmām apguldījis Čerčila zemes kapos, bet kur galu ņēmis mans priecīgais un dievbijīgais Staņislavs — nezinu. Tikai pēdējā sūrās kalpa tiesas tiešais mantinieks nu esmu es un braucu pie sava „jaunā un jaukā" amerikāņu saimnieka. Kaut kur ir jānobāž acis un tādēļ pietveros vagona logam. Tur aizslīd pilsētas, ietinušās melnu dūmu vēmekļos, zem kuriem kā glodas un krāsainas odzes aizlokās automašīnu rindas. Tā ir viņu dzīves vajadzība un sakne. Bet aiz pilsētām atveŗas klajumi, kuŗ viss liekas nepabeigts un samocīts. Ne koki, ne tīrumi nesader un nepapildina viens otru. Pēc vienmuļo krūmāju augumiem var sazīmēt atmatu robežas. Dažas ir pamestas aizpērn, citas priekš pieciem, desmit un divdesmit gadiem. Bet turpat atkal kāds ir ieradies ar traktoru, sarāvis koku saknes un iesējis kukuruzu vai kviešus. Ne zemes mīlestības, ne sējēja priekam, ne paaudžu svētumam, tikai tirgum! Neredz smagi iesēdušos māju kā mūsu kambari vai rijas, kas bija kopā ar zemi saauguši. Ir vieglas un baltas „skolu pilis", un pie katrām durvīm stāv spoža mašīna. Tā aizrauj projām ikvienu, kam apnīk sava vecā pajumte. Tur nav ne viņa vectēvs aris, ne vecvectēvs ar salmu kūli un cirvi pagalvī zem egles gulējis. Viņu senči te ieradušies bailu, kaislību un mantkārības vajāti, un šīs trīs lietas bērnu bērnus vajā vēl šodien! Vienīgi debesis un lielie ezeri ir palikuši tādi, kādus tos radījis Dievs.

Vilciens aurodams aprij jūdzes. Es nemanu, kā paiet diena un nakts. Man sāp acis, raugoties šai zemē. Beidzot nākamajā vakarā ceļš ir galā. „Hello, boy!" man uzsauc kāds nepazīstams cilvēks. Man nav ko viņam atbildēt. Sarkanā reklāmu spuldžu gaismā paraugos vīra vaigā un klusēdams iekāpju mašīnā. Ir labi, ka šovakar debesis skaidras un varu uzmeklēt zvaigžņājus, lai noremdinātu un izmazgātu samocītās acis un sirdi.

FILMU PASAULE

Filmsabiedrība MGM izlaidusi jaunu krāsu filmu „Across the Wide Missouri" ar Klarku Geblu, šarmanto meksikāņu aktrisi Mariju Elenu Merkīzi, Deku Holtu, Rikardo Montablanu un Adolfu Menžū galvenās lomās. Filma darināta pēc Pulicera godalgu ieguvušā Bernarda De Voto romāna.

Uzņemot „Across the Wide Missouri" sevišķa vērība piešķirta īstenības attēlošanai, tā rāda, kādi īstenībā izskatījās un kā dzīvoja mežonīgo Rietumu trapeŗi apm. 1830. g. Arī melnkāju indiāņu valoda, kas lietota sarkano un balto rāšu pārstāvju sarunās, ir īsta. Šeit piederas kāds daudziem jau aizmirsies joks: Filmrūpnieki vienmēr ražo arī filmas ar aktuāliem notikumiem piemērotu saturu, kas bieži vien ir „uz ātru roku" savārstītas.

Tā, itaļu un abesīņu kaŗa laikā kādā kinoteātrī ir pirmizrāde par dzīvi Abesīnijā, un kaut uz ekrāna redzama drāmatiska scēna, zālē kāds kungs skaļi smejas. Atrodas sašutuši skatītāji, kas kopā ar kino direktoru izsauc policiju un traucētāju nogādā policijas iecirknī. Tur noskaidrojas, ka nesenējais smējējs savā laikā, veikalnieciskų darījumu dēļ, ilgāku laiku pavadījis Abesīnijā un iemācījies arī sarunāties ar iezemiešiem. Uzņemot filmu, tās producētāji nav atraduši nevienu abesīņu valodas pratēju, tādēļ abesīņu lomu tēlotājiem bijis jārunā pašu sagudrotā valodā.

Par pēdējo sensāciju filmu produkcijā atzīst M-G-M krāsu filmu „Quo Vadis". Filmas uzņemšana, kas kinoteātros rit 2 stundas un 51 minūti, izmaksājusi gandrīz 7 miljonus dolāru, līdz ar to tā kļuvusi par visdārgāko filmu pasaulē (līdz šim visdārgāk izmaksājusi filma „Vējiem līdz" — 1939. g.). Filmas norisē redzams, kā vienkārša meitene (Debora Kerr — kas tēloja galveno lomu „Ķēniņa Zālamana raktuvēs") pievērš kristīgai ticībai romiešu virsnieku (Robertu Tailoru) un aiz filmas vadlīnijas redzams Nerona valdīšanas beigu posms, līdz Romas degšanai. Masu skatos parādās 30.000 statisti, tāpat simtiem zvēru — Romas Lielā Cirkus arēnu skatos rādīti 63 lauvas. „Quo Vadis" bazēta uz poļu rakstnieka Henrika Senkēviča tāda paša nosaukuma romāna, kas sarakstīts 1895. g. Iespējams, ka to atzīs par šā gada izcilāko filmu. M-G-M sabiedrība, sakarā ar „Quo Vadis" pirmizrādi grib Holivūdā rīkot svētkus, kas būšot tikpat kolosāli kā Romas degšana.

Filmaktrišu nogrupējumā, kuŗu tēlojums rāda kairas sievietes, par vienu no līdz šim labākām atzina platīnblondo Džēnu Harlovu un Holivuda jau sen gaidīja kādu jaunu zvaigzni, kas varētu turpināt nelaiķes gaitas. Tagad daudziem šķiet, ka tāda ir radusies 23 g. vecās Merilīnas Monro personā, kas līdz šim uzstājās blakus lomās: „Love Happy", „All About Eve" un „Asphalt Jungle", — bet pašreiz RKO filmsabiedrība to saistījusi galvenai lomai „Clash by Night".

Merilīna, Losandželosas bārene, uzaugusi 12 dažādās bērnu patversmēs. 16 g. vecumā viņa mēģināja uzlabot savu neapskaužamo stāvokli apprecoties, bet nesekmīgi. Tad viņa sāka strādāt kā modelis un kad tās fotografijas mēneša laikā parādījās uz četru žurnālu vākiem, to angažēja Holivūda. Mērilīna Monro ir gājusi cauri smagai dzīves skolai un māk paļauties pati uz sevi.

Par sevi jaunā aktrise saka: „Laimīgākais notikums manā dzīvē ir bijis piedzimt par sievieti. No sākuma režisori man aizrādīja: — Tēlo tveicējoši. Šis aizrādījums mani tikai sanervozēja. Tagad viņi saka: — Esi īsta. Un tas palīdz."

Franču filmaktieris Mišels Simons teica: „Jaunībā es apņēmos ātrāk neprecēties, kamēr nebūšu atradis ideālu sievieti. Pēc dažiem gadiem es viņu iepazinu, — bet tā meklēja ideālu vīrieti."

Edv. Silgalvis

MANS CEĻOJUMS APKĀRT ZEMES LODEI

(Nobeigums)

Tad nāca nekad neaizmirstamais brīdis, kad, pārbraucot Lietavas un Latvijas robežu, mūsu kupejā atskanēja dzimtās zemes sveiciens: „Kungi, lūdzu, jūsu pases!" Kad vilciens apstājās Meitenes stacijā, mēs garā sūtījām savai tēvzemei karstākos un sirsnīgākos sveicienus. Sākās vieglās rokas bagāžas pārbaude vagonā; smago bagāžu skatīšot cauri Rīgā.

Ar kādu mūsu tautieti, mūsu nepazīstamo ceļa biedreni no pašas Ņujorkas, iepazināmies tikai dzelzceļa vilcienā, izbraucot no Berlīnes. Ar drebošu sirdi un lielā satraukumā viņa gaidīja mūsu muitas ierēdņu ierašanos viņas vagona nodalījumā uz bagāžas pārbaudi. Viņai bija klāt vienīgi neliela ceļa soma ar visnepieciešamākiem ceļojuma piederumiem. Kad viņas atvērto somiņu muitas ierēdnis, nepieliekdams pirksta pie tās satura, aizdarīja ciet, mūsu ceļa biedrene sāka histēriski raudāt. Izrādās, ka viņu vēl pirms izbraukšanas uz Latviju visādi baidījuši Amerikas latviešu komūnisti nebraukt uz Latviju, nedz arī ko vest līdz uz turieni, jo viss līdzpaņemtais tikšot konfiscēts uz Latvijas robežas. Piedzīvodama gluži pretējo un redzēdama muitas ierēdņu laipnību, viņa sāka histēriski raudāt. Apmierinājusies no pārdzīvojuma, viņa ātri izsteidzās no vagona, kur saķērusi pilnu sauju Latvijas zemes, sāka to raudādama skūpstīt. Viņa pēc 18 gadu prombūtnes brauca apciemot savus radus dzimtenē.

Kad pasu un muitas formālitātes bija nokārtotas, patīkami pacilātā gara stāvoklī turpinājām ceļu caur Jelgavu uz Rīgu. Bija sevišķi jauks un silts vasaras vakars, kad mūsu vilciens pienāca Rīgas—Jūrmalas stacijā, kur mūs sagaidīja radu un draugu pulciņš. Pēc sasveicināšanās ar tiem un pēc pēdējo muitas formālitāšu nokārtošanas atstājām staciju, dodoties savās pirmās dzimtenes gaitās apskatīt Brīvības pieminekli, apbraucot tam apkārt vaļējā automobilī.

Vēl atstājot Ķīnu, mēs, šķiroties no saviem latvju draugiem, devām tiem un arī paši sev solījumu, ierodoties Rīgā, nekavējoties nolikt savas un mūsu draudzīgā pulciņa labākās jūtas pie Brīvības pieminekļa pamatnes.

Gaišās vasaras nakts ugunīs apgaismotais piemineklis radīja majestātisku iespaidu, noskaņojot mūsu sirdis lielā svētsvinīgumā un pildot tās jauna spēka, lepnuma un dzīves prieka jūtām.

Daudz izteiksmīgāks nekā Ņujorkas Brīvības statuja, mūsu Brīvības piemineklis pauž tagadnei un nākotnei — mums un mūsu pēcniekiem — lielu, cēlu vēstījumu par mūsu tautas dēlu varonību un dzimtenes mīlestību, pauž aicinājumu aizvien pirmā kārtā kalpot savai tautai dzimtenei un valstij.

Mana ceļojuma pirmās daļas beigas.

KOBALTA »BUMBA«

Laikā, kad pasaules uzmanība pievērsta atombumbu sprādzieniem Nevadā un „kaut kur" Sibirijā, Kanadas atomlaborātorija Čok Riverā izveidojusi un nodod lietošanā kādu citu atomieroci, ar kuŗu cer, nevis iznīcināt, bet glābt cilvēku dzīvības. Tas nosaukts par Kobalta bumbu un no tās sagaida daudz panākumu vēža apkaŗošanā.

Principā Kobalta bumba neatšķiŗas daudz no jau pazīstamām vēža apkaŗošanas metodēm ar rentgena un radija apstarojumiem. Visos gadījumos lieto ļoti īsus, ts. gamma staru viļņus, kas, iedarbodamies nāvīgi uz dzīvo vielu, tomēr daudz ātrāk nonāvē strauji augošus audus, kādi ir arī vēža tumori. Par cik radioaktīvam kobaltam raksturīgie divi viļņu gaŗumi būs sevišķi piemēroti šajā ziņā, tas atstājams nākotnes pieredzei. Bet jau tagad kā drošas kobalta priekšrocības var minēt tā lētumu un milzīgo enerģijas koncentrāciju mazā masā, kas pieļauj precīzu notēmēšanu un pietiekamu koncentrāciju dziļus audzējus apstarojot. Pašreiz pirmā lietošanai nodotā „bumba" (Viktorijas slimnīcā Londonā, Ont.) maksājusi apm. $50.000 kamēr aptuveni līdzīga rentgena ierīce izmaksātu apm. 150.000 dol. Jaunās ierīces izstarojumu jaudu aprēķina uz 2500 kirī (curie). Lai iegūtu tādu pašu intensitāti, būtu nepieciešams radijs par kādiem 50 milj. dol., kāds daudzums pašreiz vispār nav cilvēces rīcībā. Un šo enerģijas daudzumu atdala kobalta gabaliņš, kas nav lielāks par 4 25 centu stabiņu. Lai panāktu šīs enerģijas izstarošanu noteiktā virzienā ap collu resnā staru kūlītī, niecīgais kobalta gabaliņš iemontēts lodveidīgā svina un tērauda konstrukcijā, kas sveŗ ap 2 tonnas.

Dabā atrodamais kobalts nav radioaktīvs. „Kobalta bumbu" lietoto radioaktīvo izotopu jeb kobaltu 60 iegūst mākslīgi ts. atomu krāsnīs. Tajās dabisko kobaltu bombardē ar piemērota ātruma neitroniem. Daļa neitronu aizķeŗas kobalta atomos un to pārvērš ķīmiski jaunajā, radioaktīvā formā. Šis process ir ilgs un, lai iegūtu tādu intensitāti kā augšminētā „bumbā", kobaltam „jācepinās" atomu krāsnī vairāk kā gadu. Aiz šiem iemesliem Čok Riveras atomlaborātorija cer nākamā gada laikā izgatavot ne vairāk kā 6 jaunas „bumbas" kaŗam pret vēzi.

SPORTS

MAZA ATZINĪBA

Kur ir mūsu sporta jaunaudze? To nemana! Iemeslu ir daudz un tie ir dažādi, bet viens no galvenajiem — ka vecie sporta darbinieki neizrāda pietiekami lielu interesi šajā jautājumā. Kā gan var rasties jaunaudze, ja nav, kas to gribētu un lietpratīgi varētu audzināt. Vairāk kā priekš gada Bostonā grupa jauniešu vēlejās nodoties basketbola un volejbola spēlēm. Praktiskā iespēja bija, bet — nevarēja atrast kopas vadītāju. Šeit dzīvo divi šo spēļu lietpratēji — kāds bij. Latvijas meistarkomandas ilggadīgs rutinēts dalībnieks un kāds trimdas jaunatnes spējīgākais basketbolists un arī labs volejbolists. Pirmais atteicies un nododas tikai dolaru pelnīšanai; otrs arī atsacījās, aizbildinādamies ar nevaļu, bet tagad nododas, t.s. „zelta jaunatnes" studentu izpriecām.

Domāju, ka tā tas bijis daudzās vietās. Sporta paidagoģijas entuziastu skaits mazinās... Vēl sarežģītāka lieta ir ar paukošanu, jo tā prasa vēl lielāku piepūli, p.p. ap 40 stundu darba, kamēr apmāca iesācēju pirmajām cīņām vien. Bez tam aktīvam paukotājam šāds darbs bojā paša formu (kā tas trimdas laikā notika arī ar mani), jo apmācītāja kustības „stundas dodot" zaudē asumu un kļūst nevajadzīgi plašas. Un tomēr Toronto atradās vīrs, kas šo darbu uzņēmās un veica ar apskaužamām sekmēm. Kanadas paukošanas sporta vadītājs Herberts Zichmanis ir ziedojis savu laiku un riskējis ar savu sacīkšu paukotāju formu, strādādams uz vistīrākiem amatierisma principiem un saņemdams vēl pēc tam nesolidus un nepelnītus uzbrukumus no kāda sava bij. kursanta. Tāpēc Zichmaņa darbs pelna vislielāko atzinību, tas ir bijis pašaizliedzīgs un veikts reti apzinīgā veidā. Rezultātā Kanadas latviešiem ir ne vien jauna paukotāju saime, bet tās 3 labākie dalībnieki jau rādīja savu veiksmi smagajās Z.-Am. zobena meistarsacīkstēs. Un šie iesācēji nepavisam nebija pēdējie. Viņu cīņas liecināja, ka Zichmanis ir laimīgi veicis savu uzdevumu — tie tiešām ir jau labi paukošanas pratēji un viņu progresam škēršļu nav. Tā ir pirmā mūsu paukotāju jaunaudze pēc Vācijas trimdas laika un ar tās klātnākšanu Toronto ir kļuvusi par latviešu paukošanas cietoksni. Protams, atzinība pienākas arī bij. kursantiem, kas vēl nebija zaudējuši interesi sportam un pacietību šajā „naudu netaisošā" pasākumā.

Tiešām, no sirds varētu vēlēties: kaut ASV un Kanadā būtu daudz šādu Zichmaņu — tad mēs arī daudz vairāk varētu šeit dzirdēt un priecāties par latviešu sporta neapšaubāmu eksistenci.

Zigurds Kakīiņš

LSAK PAZIŅOJUMI

Sākot ar 1952. g. 1. janv. sacīkstēs atļauts startēt un latviešu sporta kopās piedalīties tikai tiem sportistiem un sporta darbiniekiem, kas izņēmuši reģistrācijas kartītes. Ar minēto datumu katram sportistam uz sacīkstēm obligāti jāņem līdz reģistrācijas kartīte, kas uz pieprasījumu jāuzrāda sacīkšu atbildīgai personai. Pieteicot sportistus sacīkstēm, jāatzīmē to reģistrācijas numuri. Ja sacīkstēs piedalās sportists bez reģistrācijas kartītes, sacīksti var atzīt par zaudētu un LSAK sporta kopu var sodīt ar naudas sodu no $1 - 5. Reģ. kartītes otrā pusē jābūt atzīmētam sporta kopas nosaukumam un tās vadītāja parakstam. Katrs sportists nosaka savu pamata sporta kopu un no tās saņem reģistrācijas kartīti. Sportists var startēt no kādas citas kopas, ja viņa pamata kopa tam piekrīt. Sporta kopas ir atbildīgas LSAK par reģistrācijas maksu nokārtošanu.

SPORTISTU GODA TIESA UN DISCIPLINĀRĀ KOLLĒĢIJA

Latviešu Sporta Apvienības valde Kanadā pie LSAK nodibinājusi sportistu goda tiesu un disciplināro kollēģiju, aicinot par kollēģijas locekļiem mūsu kādreiz slavenos sportistus: V. Rozenbergu, A. Podnieku un F. Pavasaru.

*

LSAK valde izstrādājusi un Latviešu Nacionālā Apvienība Kanadā apstiprinājusi fiziskās audzināšanas programmu latviešu skolām Kanadā. Apstiprinātos noteikumus LSAK drīzumā izsūtīs visām skolām. Sporta kopas, kam ir attiecīgi sagatavoti vadītāji, aicinātas nākt talkā skolām fiziskās audzināšanas darbā.

*

Kanadas latviešu 1952. g. meistarsacīkšu izšķirīgas spēles sieviešu volejbolā un vīriešu basketbolā notiks Montreālā, bet vīriešu volejbolā — Toronto.

LSST noteicis trimdas sporta nozīmes audeklā valkāšanai šādu kārtību: Tā nēsājama pie sporta un treniņa tērpiem auguma kreisajā pusē, kreisā krūšu muskuļa augstumā. Pirms nozīmes piestiprināšanas ir jāapgriež baltās apmales ar tādu aprēķinu, lai ap nozīmes ārējo malu (nac. krāsām, ozollapu vainagu un zemes lodes attēlu) paliktu 3 mm balta apmala. Šī baltā apmala izmantojama nozīmes piestiprināšanai pie tērpa.

*

Hamiltonas DV sporta kopas vadītājs ir T. Ansons. Viņa adrese: 243 King Str. W., Hamilton, Ont., palīgs L. Žulps, sieviešu noz. vadītāja A. Dagmara.

*

Cik skaitliski maza, tik iekšēji stipra ir Vinipegas latviešu sporta kopa, ko vada E. Ivans. Telpu un līdzekļu trūkuma dēļ kopai līdz šim varējušas būt nodarbības tikai galda tenisā un volejbolā. Vinipegas apkārtnē dzīvo ātrslidotājs Jānis Vents un šachists O. Dravnieks. Vinipegas sporta kopa ir vienīgā Manitobas provincē

HAMILTONA

Ar atzinību jāpiemin tie mūsu jaunie sporta entuziasti, kas 1949. g. rudenī veidoja pirmo latviešu basketbola vienību Kanadā un kas piedalījās Hamiltonas baznīcu līgā, sīvās cīņās izcīnot 2. vietu, paliekot aiz amerikāņu studentu vienības. Šīs mūsu pirmās vienības pamats veidojās no bij. Darmštates nometnes jaunatnes spēlētājiem: H. Auzers, B. Kuncāns, D. Lesiņš, H. Martinaitis, kam pievienojās jau populārie A. Miezītis, Richters un Lipomanis. Šī vienība 1950. g. arī kļuva pirmais latviešu Ontario meistars.

Pag. 1950./51. g. spēcīgajā pilsētas līgā redzamu panākumu nebija, kaut gan A. Miezītis bija Hamiltonas basketbola grozu karalis un tika iedalīts pat pilsētas izlasē spēlei pret amerikāņu slaveno Globtrotern. Pavisam bēdīgs bija š. g. pavasaris, kad Hamiltonu atstāja vairāki labākie spēlētāji, tomēr pamats palika. Tagad — aizgājušo vietā redzam jaunas sejas. No Anglijas atbraukušais Raimonds Bulte kopā ar Ansonu atjaunoja regulārus treniņus, vienojot visu H. basketbolistu saimi, kam drīzumā pievienosies jauni spēki no Anglijas. Paredzama arī A. Miezīša atgriešanās. Hamiltonai drīz būs ļoti spēcīga vienība, kas varēs cīnīties par Kanadas latviešu meistarnosaukumu un atkal sekmīgi piedalīties pilsētas līgas spēlēs.

Hamiltonietis.

T I E S Ī B N I E K S

Mag. iur. H. Liepiņš

VĒRTSPAPĪRI UN VĒRTSPAPĪRU TIRDZNIECĪBA SAV. VALSTĪS

(Turpinājums)

Vērtspapīru tirdzniecība

Organizācijas, kuŗu pārziņā notiek vērtspapīru pirkšana un pārdošana, sauc par biržām, angliski stock exchange. Tās atrodas visos lielākos vai mazākos centros valstīs ar kapitālistisku iekārtu un plašu kredītsaimniecību. Biržas ir publiski — tiesiskas sabiedrības, un visiem dalībniekiem jābūt to locekļiem. Birža ir domāta kā tirgus, kuŗā pērk un pārdod preces un noteic tām cenas. Pašas biržu organizācijas ar tirdzniecības operācijām nenodarbojas. Vērtspapīru biržas ir tirgus, kuŗā tirgošanās notiek vienīgi ar vērtspapīriem. Piedalīties biržas operācijās var tikai biržas organizācijas locekļi. Kas tādi nav, var pirkt un pārdot vērtspapīrus vienīgi caur biržas locekļiem vai ārpus biržām. Biržas locekļi ir divējādi: 1) kas piedalās operācijās tikai klientu labā, tos sauc par biržas mākleriem (stock brokers) un 2) tādi, kas izdara operācijas savā labā (dealers). Ir arī vēl jaukta tipa aģenti, kas uzstājas kā savā, tā arī klientu vārdā.

Biržās pārdod tikai tādus vērtspapīrus, kas pielaisti tajās uz speciāla lūguma pamata pēc tam, kad biržas administrācijai dotas zināmas kontroles iespējas, ziņējoties uz uzņēmuma financiālo stāvokli.

Biržas mākleri par savu darbu saņem kurtāžu (broker's charges, broker's commision), kuŗas apmērs ir gradēts un grozās kā ASV, tā arī Kanadā starp 5c un 30c no papīra, skatoties pēc tā cenas vai vērtības. Kurtāžas likmes nosaka katra birža saviem locekļiem.

Bez tam pastāv vērtspapīru brīvais tirgus, kas norisinās bankās, privātu mākleru birojos un uz ielas, parasti biržu namu priekšā vai tuvumā. Brīvais vērtspapīru tirgus stāv vieglāka vai bargāka likuma uzraudzībā un privātiem mākleriem uzlikts par pienākumu sniegt klientiem noteiktu informāciju par piedāvātiem papīriem un vispār to prasa vai no.

Biržām ir noteikts darba laiks, parasti no vēlas rīta stundas līdz agrai pēcpusdienai. Svētdienās un svētku dienās biržas ir slēgtas. Minētās darba stundās tad arī norisinās visa darbība un tajās arī notiek dienas kursu. Kursu noteikšana nav patvaļīga lieta, bet izriet no piedāvājuma un pieprasījuma. Šie biržas kursi tiek pierakstīti un pēc darba stundu izbeigšanas publicēti biļetenos un laikrakstos. Kursu uzrādīšana var būt dažāda. Amerikā tā ir dažāda akcijām un obligācijām.

(Turpinājums sekos)

DAINAS KORIS
rīko piektdien, š. g. 7. decembrī
Toronto, 1087 QUEEN St., W. (pie Dovercourt Rd), pl. 8. vakarā

Jautru vakaru

PROGRAMMĀ:
ar tautas tautas dziesmas koŗa izpildījumā
Diriģente E. FREIMANE
lo Viencelīens „Slēdzojiens un cangalīšu godā mielasta komitejas sēde" no „Meruktu laikiem".
Skatuves iekārtojis E. KRAUJIŅŠ.
Režisore — HILDA BĒRZIŅA.

DEJA

Bufete ar atspirdzinošiem dzērieniem
Ieeja $1.00 (172)

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA RĪKO

DEJU VAKARUS

S. G. 8. DECEMBRĪ

Toronto 1087 Queen St. W. (ieeja no Dovercourt Rd)
Sākums plkst. 8 vakarā

LABA MŪZIKA MAJĀKĀ ZĀLE DEJOŠANAI

GALDIŅI dejas zāle BEZ MAKSAS

Pie GRĀMATU GALDA katram iespējams iegādāties jaunu un vērtīgu svētku dāvanu draugiem un paziņām

Ieeja: dāmām un biedriem $0.75; kungiem $1.00

Izmantojiet izdevību vēlreiz jautri pavadīt laiku vecajā gadā! (160)

HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA
rīko

DEJU VAKARU

sestdien, 8. decembrī, plkst. 20 vak.
WINSTONA HALLES ZĀLĒ, 799 BARTON St. E.

Laba deju mūzika Atspirdzinājumi
IEEJA $1.00 (191) HLB

Skaista dāvana Ziemassvētkos — laba grāmata glītā iesējumā (audeklā)

Nupat iznācis visu gaidītais

DON-KICHOTS (Ersa tulk.)

PILNĪGI ILUSTRĒTS IZDEVUMS

	ASV dol.
Brošētā ar četrkrāsainu vāka zīmējumu	2.80
Iesietā audekla vākos ar krāsainu vāka aizsargu	3.30

V. F. dabūjamas grāmatas:

1. Al. Grīns — Tobago, vēst. romāns, iesieti eks. ar tērauda dekoru karogu uz vāka — broš. 1.80, ies. 2.30
Brošētie ar četrkrāsainu vāku.
Latviešu dēkainais brauciens un dzīve Tobago salā!
2. Pāvils Roziņš — Uguns ceļš, rom. — broš. 1.00, ies. 1.50
Spraigu notikumu norise Rīgā!
3. Egils Neime — Devītais vilnis, romāns — broš. 1, ies. 1.40
4. Albūm A. Dzērviša — Latviešu baltie izšuvumi — ies. 2.50
Grāmata katrai tautietei trimdā un dzimtenē!
5. Kabatas kalendārs 1952. gadam glītās mākslīgas ādas iesējumos dažādās krāsās — 0.50

Pasūtinājumi nododami:
Vācijā, plkv. A. Kripenam, Oldenburg i. O. Haarenstr. 20, Germany.
ASV apgāda grāmatnīcā — Mr. P. Dubovics, Quaker Lane Hyde Park, N.Y.

P. S. Izsūtām arī atsev. grāmatas tieši no Vācijas. A. Kripenam iesūtot iepriekš starptautisko naudas orderi ar pievienotu adresi.

Apgāds «LIESMA» Vācijā un Savienotās Valstīs
A. ZIEMIŅŠ, E. Dorsey Lane, Paughkeepsie 33, N.Y.

Ir pienācis laiks padomāt par

ZIEMASSVĒTKU DĀVANĀM

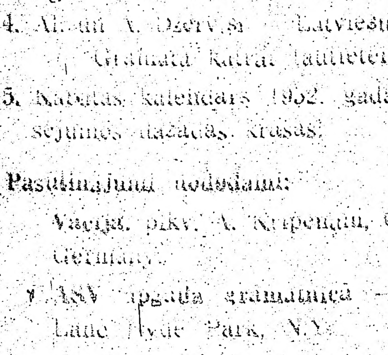

Tās atradīsit pie manis bēlā izvēlē Eiropas mākslas amatnieku darinātus priekšmetus dāvanām, kā:

SKAISTUS ĀDAS izstrādājumus ar latviskiem ornamentiem, FOTOGRAFIJU ALBUMUS, VĒSTUĻU MAPES, NAUDAS PORTFEĻUS, NAUDAS MAKUS, GALDA SLOKUS, ADĪTAS un AUSTAS LIETAS, KOKGRIEZUMUS, KERAMIKU IZSTRĀDĀJUMUS SUDRABA un daudz citu. Atcerieties savu piederīgo un draugu VĀRDA un DZIMŠANAS, IESVĒTĪŠANAS UN SADERINĀŠANĀS gadījumus ar tautiskām piemiņas lietām. Lūdzu manis pieprasīt drīzumā izdodamo bagātīgi illustrēto katalogu latviešu valodā.

Mēs esam LATVIEŠU SKAŅU PLAŠU 78 RPM sadales centrs. Bagātīga izvēle arī Eiropas klasiskās un populārās skaņu plates, kas iespēlētas it īpaši Vācijā, Austrijā un Šveicē. Dabūjami arī 33 RPM un 45 RPM (iespēlētājs Long Plyers), koferveidīgie un radio plašu spēlētāji (gramofoni).

Lūdzam apmeklēt mūsu izstādi un pārdošanas vietu, kas atvērta katru darbdienu no plkst. 9 rītā līdz 3 vakarā. (81)

MĀKSLAS AMATNIECĪBA

WALTERS KOPPELS

609 YONGE ST. TORONTO, ONT., CANADA. — Tel. PR 4536

LATVIJAS KONSULĀTS
E. N. BRYSON
Ģenerālkonsuls
320 BAY St., ROOM 1304
Tel. WA 1688
Toronto, Ontario
Latvijas ārzemju pasu izņemšana un pagarināšana

LUNA

FOTO STUDIJA
384 Dundas St., West, Toronto
Tel. ME 8967 (29)

S. VASARĀJA
transporta uzņēmums
»BALTIC CARTAGE«
and MOVERS

izdara transporta pakalpojumus katrā laikā. Tel. OL 1403, Toronto. (142)

DRAUGI UN PAZIŅAS KANADĀ un ASV,
lūdzu, rakstiet uz adresi: c-o H.E.P.C. Camp 2 La Cave Development. Mattawa, Ont. Canada
ALEKSANDRS LIELAIS (165)

LATVIJAS AMATA MEISTARA
J. KREIĻA

FOTO DARBNĪCA

izdara uzņēmumus latviešu gaumē
Filmas attīsta un kopē
TEL GE 0756
PAPE AVE 445 TORONTO

VALTERA ZIEDIŅA GRĀMATNĪCA
32 Morse St., Toronto, Ont., Canada. Tel. GL 8846

Nodaļas: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E. 6-th Ave., Vancouver, B. C.; Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave, Hamilton, Ont.; Mr. J. Lūsis, 223-3rd Ave, Noranda, P.Q. Winnipeg, Man.: Mr. A. Kamars, 802 Simcoe Str. Viennēr krājumā jaunākās grāmatas.

Pārstāvniecība ASV: Mr. A. Kalnājs, 1521 N Clyborn Ave, Chicago 10, Ill., USA. (Izpilda visus pasta pasūtinājumus).

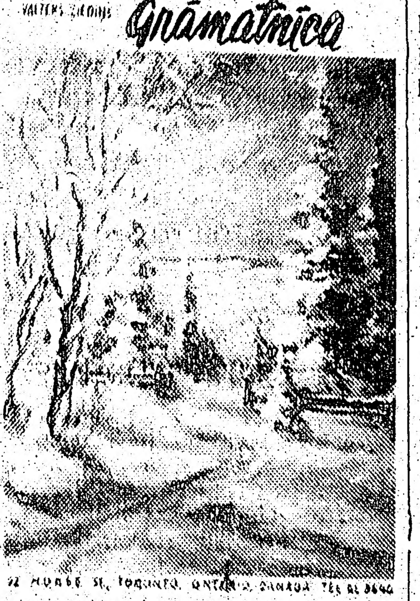

Iznācis jaunais grāmatu katalogs, kur atradīsit visas ziņas par jaunākām grāmatu izdevumiem un piemērotām Ziemassvētku dāvanām.

Apgāda Grāmatu Draugs luksa izpildījumā daudzkrāsainas Ziemassvētku kartītes. 15 gab. — $1.80, gab. $0.15

Dabūjamas visas jaunākās grāmatas

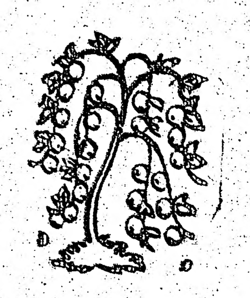

Draugiem — kanadiešiem
ZIEMASSVĒTKOS DĀVINIET
HISTORY OF LATVIA
Cena: iesietai — $9.35, broš. $7.30
„Zelta Ābeles" pārst. Kanadā
S. MIGLINIEKS
647 Northcliffe Blvd., Toronto
Tel. RU 1-1065 (170)

IZKĀRTNES — REKLĀMAS
modernā izstrādājumā
O S V A L D S M E I J E R S
Latv. Amatn. Kam. amatmeistars
TORONTO
736 Pape Ave. tel. RI 5944 (135)

ELZA PĒRKONE
kosmētikas meistare
T A G A D
7 FIRST Ave. (Riverdale)
TORONTO
Tel. RI 4586 (186)

Laboju un ierīkoju — vannas, dušas, klozetus, izlietnes un gāzes vadus.
231 RIVER St., TORONTO
Tel. RA 1813 (93)

AIZ DZELZS AIZKARA

PADOMJU DZIMTNIECĪBA LATVIJĀ

Rīgas padomju radio 20. novembrī pavēlēja rajonu laikrakstiem ievietot rakstu: „Kolchozu kustības 5 gadi Latvijā", no kura dabūjām zināt, ka pirmo kolchozu Latvijā nodibināja 1946. g. 20. novembrī Šķibes pagastā.

Tagad Latvijā esot vairāk kā 1500 kolchozu. Uz katru caurmērā iznāk 150 saimniecības un 2.300 ha zemes. Lielāku skaits palielinājies par 20 proc., cūku par 59 proc. un aitu par 29 proc. Šogad republikā būs 50 kolchozu miljonāru. Patērētāju kooperācija kolchozniekiem pārdevusi rūpniecības preces gandrīz par 100 miljoniem rubļu.

Kolchoznieks Latvijā kā dzimtlaudis piecietināti pie zemes, viņu atalgojumam aiziet apmēram 15 proc. ražas, proti, vidēji ap 3 kg graudu, 3—5 kg kartupeļu un 5 rubļi „naudā par darba dienu.

Kolchoznieks tātad izpelna ap 1000 rubļu gadā, tik, cik maksā viens mētelis vai divi pāri zābaku!

Tā kā vairums latviešu vīriešu deportēti, iesaukti kaŗa klausībā vai iesaistīti rūpniecībā, tad kolchoza darba smagumu veic sievietes, veci un pusaudži.

Nav tādēļ jābrīnās, ka boļševiki dara visu iespējamo, lai atraisītu mātes no saviem bērniem, lai tās spētu visu savu laiku strādāt komūnistu vagaru valstij. Šai sakarā zīmīgs ir „ministru padomes priekšsēža vietnieka" O s t r o v a raksts „Katrā kolchozā ierīkosim bērnu dārzu un mazbērnu novietni." Raksts nolasīts radiofonā š. g. 17. novembrī, plkst. 17.30, Latvijas valsts proklamēšanas svētku priekšvakarā.

Raksta lasām:

„Boļševiku partija un valdība gādā par to, lai sievietes mātes varētu strādāt ārpus mājas, nododot bērnus mazbērnu novietnēs un bērnu dārzos. Nostrādātās dienas, kas noteiktas bērnu iestāžu darbinieku algošanai, tiek pielīdzinātas ražošanas izdevumiem. (Tas nozīmē, ka no kolchoznieku atstājamās tiesas, turpmāk atvilks vēl bērnu uzraudzītāju devas, līdz ar ko kolchoznieku maizes riecienis klūs vēl plānāks, Red.). Bērnu iestāžu uzturēšanā jāiesaista arī vecāki (proti, vecākiem, mātēm, no savas individuālās mizerablās izpeļņas vēl jāatrauj — bērnu dārza uzturēšanai, Red.) — kopsaulecī lemj par to dalas liekumu, kas jāsedz vecākiem. (Mēs zinām, ka „kopsaulecī" nav cita uzdevuma kā vagari pavēlējuši nobalsot. Red.)

—Taču — turpina Ostrovs — ir vēl tādi kolchozu priekšnieki un kolchozieki, kas nav izpratuši, cik liela nozīme ir sievietes iesaistīšanai visos lauku darbos. Krustpils, Alūksnes, Dagdas, Krāslavas, Pļaviņu, Rūjienas rajonos vai nu vispār bērnu iestāžu nav vai tās darbojas tikai dažos kolchozos.

Kā redzam, Maskava izverdzināt latviešu mātes laukā, nekā to dara dzimtkungi vistumšākos viduslaikos.

SVĒTKU DĀVANU?

Latviešu jaukākā tradīcija ir dāvināt labu grāmatu. Iepazīstieties ar šīm un citām mūsu grāmatām

A. RUPAIŅA vēstur. romāns, triloģija —

Māra mostas, I.

390 lpp., cena — broš. $3.50, ies. $4.00. Darbs aizpilda esošu robu mūsu literātūrā par Latgales dzīvi, cīņām un centieniem

O. LIEPIŅA romāns —

Vēlā liesma

288 lpp., cena — broš. $2.80, ies. $3.40. Saturs no latviešu dzīves Lībekas bēgļu nometnē. Rakstnieks atklāj dažādus trimdas dzīves epizodus ar mūsu sabiedriskām personām ietējos vārdos.

Cenas vienādas ASV un Kanadā. Pasūtinot apgādā, pasta izdevumi n a v jāpievieno

Izsūtām visiem, kas vēlas, par brīvu LATVJU GRĀMATAS

ZIEMASSVĒTKU KATALOGU

Katalogi pieprasāmi par brīvu arī visās grāmatnīcās un pie latviešu draudžu mācītājiem

LATVIEŠU PRESES B-BAS GADA GRĀMATA 1952. GADAM

Saturā mūsu labāko rakstnieku uc. literātu sacerējumi
Cena, ar piesūtīšanu, $1.00

NOVĒLAM TAUTIEŠIEM PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS UN JAUKU JAUNO GADU!

APGĀDS UN GRĀMATNĪCA
LATVJU GRĀMATA
(129) Waverly, Iowa, U.S.A.

587 Queen St., W. Toronto WA — 6612
KRIEVU **MĒBEĻU VEIKALS**
QUEEN WEST FURNITURE Co
Bagātīgs jaunu un lietotu dzīvokļa un kantora mēbeļu krājums
(390) Iegriezieties un pārliecinieties paši!

Ziemassvētkiem tuvojoties, domājiet par dāvanām
Z A L I N S K A S
803 Dundas St., W., Toronto, Ont.
BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ PIEDĀVĀ: kungu, dāmu, bērnu apģērbus, kurpes un galantērijas piederumus.
Latviešu valoda. Latviešiem uz visām precēm a t l a i d e (144)

RAKSTĀMMAŠĪNA
ar vai bez latviešu taustiņu iekārtas ir labākā un paliekošākā Ziemassvētku dāvana!
No krājuma un uz izdevīgiem maksāšanas noteikumiem piedāvā
ALEKSANDRS KANBERGS
596 Sherbourne St., Toronto, Ont.
Tel. RA 7149 (121)

Pieņem šūt dāmu kleitas
ANNA SKRANDA
268 Pacific Ave. Toronto
Zvanīt JU 8221 (181)

Korsetu šuvēja
E. MISIŅŠ (no Rīgas)
pieņem pasūtinājumus
Tel. GR 4160, Toronto (187)

Meklēju LEONU ZALCMANI no Hamiltonas, 374 Catharine St., N., Ont. un AUSTRU ZALCMANI no Montreālas. Lūdz rakstīt Jānim ZALCMANIM, 29 Pershore Rd., Birmingham 5, England. (189)

Lūdz atsaukties EDUARDU DĀRZNIEKU no Anglijas, iecelojis Kanadā. Rakstīt Jānim Zalcmanim, 29 Pershore Rd., Birmingham 5, England. (190)

IZDODAMA mēbelēta istaba 2 personām ar pilnu pansiju un garāžas lietošanas iespējām. Zvanīt GL 3026. (184)

IZDODAMA jaunremontēta mēbelēta istaba 1—2 personām. Vārīšanas iespēja. Zvanīt vakaros — MI 8710. (182)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Tel. RI 7641. (185)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām. Vēlams vienieks, tel. HA 6350. Toronto. (188)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Ņujorkas latviešu draudzes adventes dievkalpojums ar dievgaldu 9. dec., plkst. 3 p.p., Betlemas baznīcā, 3 Ave un Pacifik Str. Bruklinā. Māc. R. Zariņš.

Charlotte (N.C.) š. g. 9. dec., pl. 3 p.p. Sv. Marka ev.-lut. b-cā Atventes dievkalpojums. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls. Piedalās ērģeļu mākslin. H. Lindemanis.

Š. g. 25. dec., pl. 3 p.p., Sv. Marka ev.-lut. b-cā Ziemassvētku dievkalp. Dievkalpojumu vadīs māc. V. Liventāls un tanī piedalās ērģeļu mākslin. H. Lindemanis.

Klīvlandē, Parmas baznīcas ev.-lut. latviešu draudzes Adventes dievkalpojums 9. dec., plkst. 2 p.p. Parmas b-cā. Dievkalpojumu vada māc. K. Sautiņš, pie ērģelēm Vīka kundze.

Bērniem svētdienas skola turpat baznīcas blakus telpās, plkst. 1 p.p. skolotājas Elmanes vadībā. Draudzē var iestāties, paziņojot savu dzīves vietu māc. K. Sautiņam, 1478 Laudevdal Av. Lakewood 7 Ohio. Tel. LA 1-4498.

Bronksā Sv. Jāņa baznīcā, 1343 Fulton Ave. adventes dievkalpojums ar dievgaldu 9. dec., plkst. 6 vakarā. Māc. A. Ozols.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDZES)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So, Hamilton Ont. T. 7-0136)

Toronto 9. dec., pl. 4 p.p. Sv. Jāņa latviešu dr. 3 gada svētkos, **Oravā,** 22. **dec.,** Pētera b.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland St., Winnipeg, Man.).

Vinipegā, 9. dec., pl. 4 p. p. (Pētera b.); 9. dec., pēc dievkalp. b-cas zālē Annas Brigaderes piemiņas vakars.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon St. E., Hamilton, Ont., T. 93410).

Hamiltonā, 9. dec., pl. 2 p.p. bērnu adventes dievkalp. (Trīsvienības b., 18 Victoria, So.); 16. dec., pl. 4 p.p., dievkalp. Pēc dievkalp. latviešu skolas eglīte Hamiltonas bērniem Franču klubā. Jaunatnes sanāksmes 6. dec. un 20. dec., pl. 6.30 vakarā mācītāja mājā.

Māc. A. Briedis (17 - 3th St. Noranda, Que.)

Norandā 9. dec., pl. 4 p.p. United Ch. b.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LO 2510) **Toronto Sv. Jāņa** b-cā (274 Concord Ave.) 9. dec. pl. 4 p.p. Sv. Jāņa latviešu dr. 3 gadu pastāvēšanas svētku dievkalpojums. Dievkalpojumā piedalās Prāv. A. Skrodelis. Dziedās „Dainas" koris dir. E. Freimanes vadībā.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, T. MI 1873) **Toronto Sv. Andreja** b-cā (Jarvis un Carlton ielu stūrī) 9. dec., pl. 11 no rīta.

Māc. E. Caunē (11010 - 109 Ave, Edmonton, Alta).

Edmontonā, 9. dec., pl. 4 p.p. adventes dievk. (Sv. Jāņa b.)

Māc. A. Gaudiņš (4509 Grand Bl. Montreal, Que. Tel. EL 3422).

Montreālā, 9. dec., pl. 4 p.p. (289 Clarke Ave) Westmount.

Māc. K. Avotiņš (1091 West Ave. Vancouver 9, B. C.).

Vankuverā, 9. dec., pl. 5 p.p.

Māc. E. Kušķis (39 King St., W. Kirkland Lake Ont. T. 2811-W) **Kirkland Lake** 9. dec., pl. 2 p.p. adventes dievkalp.

Londonā š. g. 9. dec., pl. 4 p.p. Trīsvienības b-cā dievkalpojums. Māc. V. Šēfers.

Londonā š.g. 22. dec., pl. 6 vak. Trīsvienības b-cas zālē kopēja eglīte, kā maziem, tā lieliem ar garīgu aktu. Māc. V. Šēfers.

Londonā š. g. 24. dec., pl. 6 vak. Ziemassvētku vakara liturg. dievk. Māc. V. Šēfers.

Sv. Katarinā š. g. 25. dec., pl. 11 Kristus baznīcā Ziemassvētku dievk. Māc. V. Šēfers.

Niagara Falls š. g. 31. dec. Vecgada vakara dievkalpojums ar dievgaldu Pāvila b-cā, pl. 6 vak. Māc. V. Šēfers.

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis

Katoļu dievkalpojums Toronto pilsētā notiks svētdien, š. g. 9. dec., pl. 11.15, Newman Klūba baznīcā 89 St George Str.

Hamiltonā, Sv. Pāvila b-cā dievkalpojumi: svētdien 16. dec., pl. 10; Ziemsvētku svētvakara dievkalpojums 24. dec. plkst. 17.30, 4) Ziemsvētku rīta dievkalpojums 25. dec., plkst. 8.30 no rīta. Māc. Art. Voitkus.

Baptistu draudze Toronto, Walmer Road baptistu baznīcas telpās, svētdien, 2. dec., plkst. 17. dievkalpojums. Māc. R. Eksteins.

„LATVIJAS AMERIKĀ" pārstāvji Amerikā

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:
A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
Arnolds Bērziņš, 1109 Hancock, Brooklyn 21 N. Y. un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
A. Bīlmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.
R. Čaks, 225 So. 76 St., Milwaukee 14, Wisc.
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņš, 3323 1/2 Central Ave, Indianapolis, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Moreello St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1535 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runikis, 5226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Jūlijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.
J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln., Nebraska.
B. Šmits, 18 Prospect St., Poughkeepsie, N. Y.
J. Upesleja, 5322 W. Wisconsin Ave, Milwaukee 13, Wis.
Miss Biruta Ziemiņa, 320 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tēraudś, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:
I. Butraks, P. O. Box 1000 Sta. C. Toronto 3, On.
A. Birznieks, 311 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīca, 123 Huron St., Toronto, Ont.
H. Drupals, 10155 Waverly St. Montreal, P. Q.
E. Jurševskis, 109 York St., Hamilton, Ont.
A. Kalniņš, 71 Indian Grove, Toronto, Ont.
A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4536
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.
Arturs Kīvītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 354 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3804
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkaine, 460 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.
V. Teteris, 37 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 32 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns, 5745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3, Montreal.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St, Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtīt man laikrakstu Latvija Amerikā

līdz ________ uz ______ mēnešiem ar sekošu adresi:

Mr. Mrs. Miss ______________________

____

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ______

________ abonementa — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ______________________

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

T U R C I J A

Pad. Savienība pēdējā laikā atkal sākusi pilnām kārtām apšaudīt Turciju fantastiskiem apvainojumiem. Bet Turcija nav tā zeme, kas tādēļ no bailēm zaudētu prātu vai valodu.

Uztraucas šoreiz ne Turcija, bet Maskava. Kāpēc? Tāpēc, ka Eiropas un Āzijas Turcija kļūst par vitālu locekli Ziemeļatlantijas organizācijā Eiropas un Āzijas aizsardzībā.

Turcijai tagad ir līdzekļu gana, lai noslēgtu Melnās jūras flotei ieju Vidusjūrā, Dardaneļos un Bosforā. Turcijas 19 divīzijas spēj ar 400.000 vīriem ne vien aizsargāties pret Sarkano armiju, bet arī dzīties Padomju armijas sānos, tikko tā dotos uz priekšu Rietumeiropā. Turcija sarga citādi vājos pagurušos Tuvos Austrumus.

Sav. Valstis bez skaļuma un kurdziskiem žestiem kopš 1947. gada, Turcijai piešķīrusi 700 miljardu dolaru palīdzībās. Neaizmirsīsim, prezidents Trūmens savu doktrīnu proklamēja tieši Turcijas un Grieķijas pasargāšanai no padomju iebrukuma. Tad vēl kas: Turcija savai aizsardzībai izlietā ne vien amerikāņu dolarus, Turcija savai aizsardzībai izlietā arī p u s i savas valsts budžeta. Un neviens no 18 miljoniem turku savā 300.000 kv. jūdžu zemē nedomā kurnēt un nedomā, ka Turcijas neatkarība nebū šādu upuŗu vērta.

Rezultātā: turku armija kļuvusi respektējamş kustīgs un uguns bagāts spēks. Turku flote, kas sarga Vidusjūras austr. pieejas, ieguvusi amerikāņu zemūdenes, iznīcinātājus un mīnu trālerus. Turku lidlauki paplašināti amerikāņu B-36 bumbvedējiem, un lidlauku skaits picaudzis Pad. Savienības robežu — it īpaši padomju naftas avotu tuvumā.

Kaŗa gadījumā Sav. Valstu sestā flote, ar 200 lidmašīnām spētu nodrošināt Turcijas 2 milj. kaŗavīru apgādi ar visiem vajadzīgiem kaŗa materiālu papildinājumiem.

Un cik draudzīgas allaž bijušas turku un krievu attieksmes var secināt no vēstures, kas liecina, ka turki pēdējos 400 gados sešas reizes mērojušies ar krievu spēkiem, bet — to der neaizmirst — nekad vēl ar amerikāņu technisko palīdzību!

Un vēl kas! Turcija saimnieciski kļūst arvien stiprāka un politiski arvien saskanīgāka, tuvojoties tai divpartiju sistēmai, kas izrādījusies tik veselīga visur, tur, kur individuālā brīvība saskaņota ar nācijas vienību.

Turku tauta jau sen atradinājusies no saldām ilūzijām. Viņa stāv uz savām kājām un nevēlas nonākt zem kaimiņa kājām. Turcija grib un prot aizstāvēties. Bet tā neaizstāvēties atkāpjoties. Tā aizstāvēties uzbrūkot. Un tas lūk ir tas pareizais gars, vīrišķīgas un drosmīgas tautas gars, kas ļauj Turcijai stāvēt vistuvāk īstenam mieram nekā līdz ģībonim nobijušies ļaudis, kas atsvešinājušies tiktāl no saviem slaveniem senčiem, ka baidās pat tos pieminēt, un tai pašā laikā negrib ziedot ir pusi no tā, ko savai neatkarībai ziedo turku tauta.

Problēma vienkārša: ASV var palīdzēt tikai tām tautām, kas vēlas, lai tām palīdz techniski, bet fiziski grib aizstāvēties pašas.

Tas ir pareizais, lai neteiktu — vienīgais pareizais ceļš.

Panika un gļēvulība ir lipīga, bet tikpat lipīga ir drosme, pašpaļāvība un neatlaidība.

Turcija ir vērtība par sevi un vērtība kā uzmundrinātājs un dzīvinātājs paraugs ne vienai vien pagurušai Rietmu valstij.

Ataturks nav dzīvojis velti!

H. V.

LAUKSAIMNIECĪBAS IZSTĀDE TORONTO

(Pārnesums no 3. lpp.)

Kvēbekas izstādītos, pēc skata mazvērtīgos lopus, kas no Francijas ievesti Kanadā 1541. g. Pēdējiem, domāju, racionālā lopkopībā maza nozīme, bet vairāk vēsturiska, seviški izstādē.

No gaļas lopiem bija izstādīti slavenie šorthorni (Shorthorns), aberdinangusi (Aberdeen-Angus), ir tipiski melnā krāsā, un teļi, herefordi un šo šķirņu krustojumi. Vēl bija izstādīti dubultvirziena (dual purpose) lopi — piena — gaļas šorthorņi un sarkanie toļi (Red-Poll). Visumā Kanadas gaļas lopi ļoti labi. Starp piena lopiem daudz labu īpatņu, bet varētu vēlēties arī vairāk.

AITAS UN CŪKAS

Bija daudz šķirņu aitas. No mums pazīstamākām bija šropširi, un oksfordširi.

No cūkām visvairāk bija izstādītas mums pazīstamās (mūsu zemē arī audzētās) lielās baltās jeb Jorkširas (Yorkshire) cūkas. Daudz bija arī brūnās vara krāsas Tamvorsas, mazāk melnās Berkširas cūkas.

MĀJPUTNI

Vistrokšņainākais un raibākais bija putnu stends. Tur gaiļi sacentās dziedāšanā, cik nu spēdami, jo ap viņiem bija taču tik daudz un dažādu viņu dāmu — vistu. Netrūka arī daudz skaistu baložu. Arī trušu un jūras cūciņu bija daudz.

Kā kanadieši gatavo lopus skatei

Mums pamācīgi bija redzēt, cik Kanadas farmeri rūpīgi sagatavo savus lopus skatei. Tas vispirms nomazgā dušā, pēc tam uzlako ragus un nagus, apcērp arī liekās spalvas. Gaļas lopiem, kam gaŗa un bieza spalva, to ieveido ilgviļņos. Tādi rūpīgi apkopti lopiņi tiešām atstāj patīkamu iespaidu. Aitām vilnas virspusi rūpīgi izsukā un pēc tam nolīdzina vienādā gaŗumā. Cūkas arī bija dušā nomazgājušās, lai viņu apbrīnotāji nevarētu viņu vārdu lietot slikti domātā nozīmē.

ZIRGU PARĀDE

Galvenais notikums visā izstādē bija zirgu parāde resp. jāšanas zirgu sacīkstes, kas notika pēcpusdienā un vakarā šim nolūkam speciāli celtā arēnā. Ieejas kartes uz tām vienmēr bija izpirktas, tām apmeklētāju netrūka.

Šinī parādē ar saviem zirgiem piedalījās Kanadas un ASV turīgie ļaudis, kam lauksaimniecība ir vairāk sports. Vienkāršam farmerim šāda reprezentēšanās iznāk par dārgu. Šai parādei, kur godalgoja jātniekus un zirgus, ir mazāka nozīme zirgu audzēšanā kā sportā. Tur pārsvarā piedalījās sporta zirgi. Bija arī vaislas zirgu izlase.

Sacensībās piedalījās bērni ar ponijiem, civīlie un militāro ekipu jātnieki. Šogad no ārzemēm bija Sav. Valstis, Meksikas, Brazilijas un Īrijas militārās ekipas un kavalerijas skola Cadre Noir no Somīras (Saumur) Francijā. Bez jāšanas bija arī braukšanas sacensības, kuŗās piedalījās arī smagie jeb aukstasiņu zirgi. Sacensībās piedalījās daudz dāmu, starp kuŗām bija ļoti labas jātnieces. Skatītājos bija daudzas dāmas greznās vakara kleitās un kažokos un kungi frakās un cilindros. Tikpat omulīgi jutās arī kanadieši vēja jakās.

Zirgi visumā bija skaisti un labi kopti, kas kopā ar greznajām zirglietām un jātniekiem speciālos tērpos rampas gaismā atstāja impozantu iespaidu.

Internacionālām ekipām secensība bija smaga. Šķēršļu skaits bija 15, augstums 1,5 m. Šogad labi veicās Īrijas ekipai. Sīvi konkurenti bija Meksikas un Brazilijas jātnieki.

Franču kavalerijas skola Cadre Noir, kas dibināta Napoleona laikā, demonstrēja klasisko jāšanas mākslu. Skaists bija skats, kad Cadre Noir iejāja arēnā zirgiem iesoļojot t. s. spāņu solī. Skaistie zirgi ar savām graciozajām kustībām, grezno seglojumu un staltie virsnieki savās kavaleristu skaistajās formās (spārnota cepure, melni svārki, baltas bikses, kavaleristu zābaki) lieliski harmonēja krāsainajā rampas gaismā. Šie jātnieki demonstrēja dažādus gaitas veidus, kāju maiņas lēkšos u. c. ko visu ar prasmi un pacietību zirgam var iemācīt. Nav otra dzīvnieka, kuŗā būtu sakopotas skaistas ķermeņa formas, graciozas kustības, spēks, augsta garīgā attīstība, kā tas ir zirgā.

Seviški skaista bija kadriļa un pasāža, ko izpildīja 10 jātnieki reizē. Paši jātnieki — stalti un sēd kā uzlieti uz saviem zirgiem.

Skaista bija arī Kanadas rietumu provinču greznos kovboju tērpos tērpto jātnieku parāde ar viņu vaska krāsas skaistajiem zirgiem.

Krāsu bagāts un pievilcīgs bija noslēgums pēdējā dienā, kad ārēnā ienesa visu provinču un reprezentēto zemju karogus. Pašā vidū iebrauca liels puķu vezums, ko vilka 6 lielie Klaidesdāles (Clydesdale) zirgi, kam apkārt nostājās visas jātnieku ekipas. Pēc īsām uzrunām atskaņoja visu reprezentēto zemju himnas un beidzot God, save the King. Ar to šī gada izstāde bija noslēgta. Par šo lielo sarīkojumu varam izteikt Kanadai atzinību.

Talivalds Ķeniņš

VALDEMĀRA SALNAS KONCERTS

Mākslas kvalitātei nedrīkst pielikt etiķeti, kā kādai precei, tālab liekas arī šīvakara solists jūtās mazlietiņ neērti, lasot par sevi apzīmējumu „mūsu šī laika labākais tenors," Šīs ievada rindas lai tomēr nenozīmē, ka viņš, lūk, par tādu dienās nevarētu kļūt, bet allaž ieteicams ar tamlīdzīgiem superlātīviem, kā arī, piem., ar „ģenija" apzīmējumu, rīkoties ar vislielāko piesardzību. Salnas jaunie gadi, neapšaubāmi vērtīgais balss materiāls un jau teicamie panākumi Čikagas operu sabiedrības uzvedumos, dod cerības no viņa nākotnē sagaidīt vēl daudz ko vairāk, nekā šai koncertā dzirdētos, it atzīstamus sniegumus. Man, kā recenzentam visupirms jāatvainojas lasītāju priekšā, ka „citu pienākumu" dēļ biju aizkavēts noklausīties koncerta pirmo daļu, tomēr, sekojot otrai daļai, domāju drīkstam izteikties par šī dziedoņa man šķietamām kvalitātēm un arī defektiem kā tīri vokālā, tā mūzikālā plāksnē. Visupirms, un tas jāteic solistam kā svarīgs aizbildinājums. viņu traucēja manāms balss rīkles aizsmakums, kas pilnīgi apslāpēja vidējā — zemā reģistra rezonanci, kas jau tā dziedātājam nav no izdevīgākiem. Toties iepriecināja augšējo toņu intensitāte, brīvais plūdums un plašā elpa, ciktāl to netraucēja jau minētā indispozicija. No pozitīvākiem sniegumiem vēlētos atzīmēt abas Kavardosi ārijas un it seviški Smejies, Pajaco, kur V. Salna sevi atestēja, par jo vērienīgu un daudzsološu drāmatisku skatuves tenoru. Viņa uzstāšanās droša, atraisīta, kaut arī mazliet manierīga, jo koncertesrādei ir citas prasības kā skatuvei un koncertprogrammas priekšnesums ir noteikts atteikšanās moments par labu „tīrai" mākslai. Iebildumus vēlētos celt pret Karmenas Don Hozē ārijas izvēli, kur dziedātājs jūtami iekļuva stila un gaumes pārkāpumā, jo franču operas interpretācija prasa citu pieeju kā itaļu bel-canto formulas un, liekas, solistam pasveša. Šis katram mūziķim vissvarīgākās samēra un gaumes jēgas izvērtēšana un izveidošana lai V. Salnam būtu turpmāko studiju visnopietnākais uzdevums. Tāpat viņam derētu izvēlēties noteiktāku, savai balsij atbilstošu amplua, kas pagaidām vēl šķiet izplūdis un aptver viņam ne vienmēr piemērotus mūzikas apjomus.

Publikas dzīvā atsaucība un daudzās puķu veltes liecināja par labu kontaktu ar solistu. Klavieŗu pavadījumus uzmanīgi spēlēja Ērika Freimane, diemžēl, uz visai trūcīga instrumenta. Atsaucīgais un kuplais klausītāju pulks koncerta noslēgumā dziedonim jo enerģiski pieprasīja veselu piedevu virkni.

Anglija ratificējusi miera līgumu ar Japānu

L o n d o n a. — Pag. ned. Anglijas Apakšnams ar 382 pret 33 balsīm ratificēja Sanfrancisko parakstīto miera līgumu ar Japānu.

Debatēs kreisā spārna pārstāvji kritizēja līguma atsevišķos punktus, aizrādot, ka japāņu preču konkurence nelabvēlīgi ietekmē angļu ārējās tirdzniecības bilanci.

Anglija un sarkanā Ķīna

No Honkongas ziņo, ka decembŗa mēneša sākumā tur paredzētas angļu un Ķīnas komūnistu sarunas.

DAŽOS VĀRDOS

Amerikāņi nodevuši Rietumvācijas policijas rīcībā 60 bruņotus automobiļus.

•

1,3 milj. dol. no krustvārdu sacensībām 12 laikrakstos 4 gadu laikā nopelnījusi Indijas valdība.

*

Uz valsts stepju apgabaliem dzīvošanai telšīs esot nosūtīti Rumānijas vācu tautības iedzīvotāji, kā to apliecina vācieši, kam izdevies izkļūt uz Rietumiem. . .

*

Kamieļu karavānu, kam bijusi salmu krava, Libānas robežas tuvumā aizturējusi sīriešu policija. Pārmeklējot cieši sasaiņotos salmu kūlīšus, tajos atrasts 240 kg opija.

*

Ģenerālim Eizenhaueram nācies gaidīt 20 minūtes uz britu princesi Margaretu, kas tik ilgi nokavējusies ceļā uz norunāto pēcpusdienas tēju.

*

Īsts miers un pilnvērtīga dzīve Korejā var sākt atjaunoties tikai pēc šīs zemes apvienošanas, bet ne sadalīšanas divi daļās — izteicies metodistu bīskaps Arturs Mūrs, kas tikko atgriezies no Korejas frontes.

*

No Romas nāk ziņas, ka esot paredzēts tuvāko divu mēnešu laikā kardināla kārtā iecelt centrālās Austrumafrikas bīskapu Jesefu Kivakuku. Tas būs pirmais gadījums Romas katoļu baznīcas vēsturē, kad nēģeris kļūst kardināls.

*

Miers pasaulē nav atkarīgs tikai no Amerikas labas gribas vien — teica Eleonora Rūzvelte, uzrunājot radiofonā franču tautu. — Ja tas tā būtu, tad miers būtu nodrošināts uz ilgiem, ilgiem gadiem. —

*

Ņujorkas valsts gubernātors Djujs, kas nesen atgriezās no 41 tūkst. jūdžu gaŗa ceļojuma uz Tālajiem Austrumiem, nedēļas žurnālā Collier ievietojis plašu rakstu, kuŗā mudina ASV valdību atbalstīt ķīniešu nacionālistu Čangkaišeka valdību morāli, techniski, politiski, militāri un financiāli, jo Formozas ķīniešu armijas esot spēks, kas nepieciešams, lai pasargātu Pacifika telpu no krišanas komūnistu rokās.

KOMŪNISTI IZSPIEGO RIETUMUS

MAZĀKĀ NOVIRZĪŠANĀS NO SARKANĀS LĪNIJAS VAR KĻŪT LIKTENĪGA

Bij. poļu žurnālists Boguslavs Borovis, kas uzturējies Rietumvācijā, lai spiegotu komūnistu labā, un beidzot atjēdzies un pilnīgi pārbēdzis Rietumos, izskaidro, kas notiek ar komūnistu diplomātiem, ja tie savā darbā novirzās no partijas līnijas.

Ja komūnistu diplomāts tīšā vai neapzinīgi novirzās no partijas līnijas, tad laimīgākā gadījumā tas zaudē savu darbu. Šo laimīgo gadījumu tomēr nav daudz. Biežāk seko otrs atrisinājums: „vainīgais" zaudē galvu. Vismazākā novirzīšanās no partijas ārkārtīgi stingri noteiktās līnijas ir neatvainojams un nepiedodams grēks, kam automatiski seko diplomāta atsaukšana mājās no ārzemēm. Brīva un patstāvīga domāšana ir tāds lukss, ko komūnistu diplomāti nedrīkst ne iekārot, nedz par to interesēties.

Divu gadu laikā, kad pats darbojos kā poļu ārlietu ministrijas spiegs Rietumvācijā, redzēju vairākus savus līdzstrādniekus, kas pēc nokļūšanas Rietumu ietekmē tika atsaukti un nokļuva Sibirijā.

Spiegu pārvaldnieks aicina

Biju iejuties Rietumu atmosfairā, kas ir liels ļaunums, kālab vajadzēja nākt aicinājumam braukt mājup. Bet kā? Upuris nedrīkst manīt, ka viņš tuvojas slazdam. Poļu militārā misija mani izaicināja uz Berlīni, lai sniedzu tai ziņojumu un pārrunāju turpmāko.

Militārās misijas šefs Alfreds Frīdmans bija visās trīs Rietumu okupācijas joslās novietoto poļu konsulātu darbinieku (saproti: spiegu) pavēlnieks.

Viņa priekštecis pats nesen bija aicināts atpakaļ uz Poliju. Visas vēlāk iegūtās pazīmes norādīja vienu, ka viņš ne tikai padzīts no bagātīgā izredzēto galda, bet arī nokļuvis vietā, kur tam laika pietiekami pārdomāt grēcīgo pieķeršanos Rietumu „nekultūrai". Neko nebija līdzējusi arī viņa lūgšanās un atzīšanās, ka rietumnieku dzīve viņu apbūrusi, kaut arī tikai šķietami, kā viņš pats to apgalvojis.

Frīdmaņa steidzamākais uzdevums bija aizturēt mani tik ilgi, kamēr viņš var noorganizēt manis aiztransportēšanu atpakaļ uz Poliju.

Sāņdurvis aizturamiem

Tas nebija nekāds noslēpums — Berlīnes prese par to atklāti rakstīja — ka krievu militārai misijai Berlīnes rietumu joslā bija iebūvētas īpašas sāņdurvis, kas veda uz kādu šauru un slepenu izeju ēkas mugurpusē. Pa tām durvīm no misijas nama izveda personas, kam nebija lemts izkļūt brīvā pasaulē, novietoja jau iepriekš sagatavotā satiksmes līdzeklī, kas tiešā ceļā devās uz baismīgu patiesu nostāstu apvīto Mokotovska cietumu Varšavā.

Mani glāba tas, ka pie Frīdmaņa ierados ļoti vēlu, viņš nevarēja mani aizturēt pie sevis tik ilgi, kamēr noorganizētu transportu. Apgalvoju, ka nākamajā dienā viņam piezvanīšu un vēlāk ieradīšos. Iemesls zvanīšanai bija tāds, ka man bija vajadzīga viņa palīdzība, jo viņš pats man teica, ka amerikāņu policijai Frankfurtē jau esot dots rīkojums mani apcietināt. To tad viņš arī uzdeva par manis atkomandēšanas iemeslu.

Es pārdomāju komūnistu „diplomāta", spiega, aģenta un komūnistu fanātiķa dzīvi un aizdomas un neuzticību, kas gūlās pāri katrai komūnistu diplomātiskai misijai.

Mans kriminālnoziegumu saraksts bija parastais: Man patika modernā Rietumu mūzika. Mans „jājamais zirdziņš" bija gleznošana, bet tā bija brīva, ne sociālistiskā reālisma virzienā. Amerikāņu filmas man patika, vēl vairāk vācu. Lasīju rietumnieku laikrakstus, ģērbos rietumeiropiski.

Īstenībā es gan nemaz neatšķīros no citiem komūnistu diplomātiem, ko pazinu. Tā jau bija, kas reiz bija Rietumus ieraudzījis, tas nevarēja būt vienaldzīgs pret visu tur atrodamo brīvo un patīkamo.

Piemēram, Polijā nebija iespējams nopirkt uzvalka drānu, iepriekš nereģistrējoties kārtas sarakstā. Valsts veikalos uzvalki bija ļoti zemas kvalitātes un pat vislētākie prasīja divu mēnešu peļņu.

Tas nebija nekāds pārsteigums, ka komūnistu amatpersonas, no augstākās līdz zemākai, kas bija Rietumos, uzsāka neganti iepirkties. Pirka visu, ko vien ieraudzīja, sākot ar elektriskiem ledusskapjiem un rakstāmmašīnām un beidzot ar bārdas skujamiem piederumiem un sieviešu naktskrekliem.

Bet, lai būtu pasargāti no iespējas kļūt nežēlastībā par novirzīšanos no sarkanās līnijas, viņi šīs rietumnieku mantas bija spiesti nelietot un noslēpt.

Daudz rūpju vadībai sagādāja bailes, ka komūnistu diplomātus varētu ietekmēt kapitālisma labumi. Tālab visādi rīkojumi tos noliedza. Piem., Varšava bija noliegusi apmeklēt jebkādas kinofilmas Rietumu kinoteātros, atskaitot sovjetiskās. Bet tādas jau tur nerādīja. Bija daudz līdzīgu citu aizliegumu.

Konsulu izspiego trīs viņa darbinieki

Dzīve konsulātā nebija patīkama. Pati lielākā ironija: konsuls Jozefs Gora nemaz nezināja, ka starp 15 viņa darbiniekiem trim galvenais uzdevums bija izspiegot viņu pašu un sūtīt par viņu kārtējus ziņojumus uz Varšavu.

Jau kopš ilgāka laika bija mainījušies mani ieskati par partiju, es to jau nicināju. Bet domājot par aiziešanu, allaž nācās atcerēties, ka mana sieva un trīs gadus vecais dēls tika turēti kā ķīlnieki Polijā.

Esmu pārliecināts, ka diplomātiskā dienestā ir daudz man līdzīgu „komūnistu". Viņi un es pievienojāmies komūnistu partijai, lai glābtu savu ādu un lai mēģinātu apkaŗot komūnismu, iestādamies tā partijā.

Es cīnījos divi gadi. Atsaukts uz Berlīni, sapratu, ka esmu atklāts un man sagatavotas lamatas. Man vajadzēja doties pie sievas.

Tomēr izšķīros citādi. No Berlīnes bēgu atpakaļ uz Frankfurti un nākamajā dienā stājos ASV amatpersonu rīcībā.

Pametu sievu un dēlu Polijā. Tas man prasīja smagu iekšēju cīņu, kas vēl nav rimusi. Mani nomierina apziņa, ka viņi sapratīs un nenosodīs manu izšķiršanos.

DAUGAVAS VANAGU PĀRSTĀVĪBA ASV,
LAIKRAKSTA L A T V I J A A M E R I K A ASV
redakcija un kantoris un
AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBAS (ALA) APRŪPES NOZARE
mīt jaunās telpās ŅUJORKAS PILSĒTĀ. Pasta adrese:
31—43 STEINWAY St.,
LONG ISLAND CITY 3, N.Y. U.S.A.
Tālrunis: YEllowstone 2-7843
Sasniedzams ar IND Jamaica's pazemi braucot līdz Steinway Street pieturai, no pilsētas centra 15 minūtes

MŪSU LIELĀS UN MAZĀS CERĪBAS

(Pārnesums no 1. lpp.)

Upeslācis. Atzīstot, ka valde saimniekojusi līdzekļu robežās un ieraksti grāmatās saskan ar attaisnotājiem dokumentiem, darbība sakarā ar grūtajiem apstākļiem tomēr atzīstama par sekmīgu.

F. Freibergs kritizē Revīzijas komisijas ziņojumu, kas nekā nesaka par bilanci, kuŗā ir $2.400 nenokārtotu prasību. Budžets ir nereāls. No ieceļotājiem paredzētās summas nevarēs iekasēt, biedru naudas tāpat. Jājautā arī, kāpēc nav izlietāti visi aprūpei nolemtie līdzekļi Kāpēc te uzrādīts $303,96 atlikums? Labdarības summas nav glabājamas, bet izdodamas mērķiem, kādiem tie domāti.

BIEDRU NAUDAS REĀLAS

Preisbergs, atbildot Freibergam, paskaidro, ka biedru naudas tomēr ir reālas. Piemēram, 11 Padomes locekļi vēl nav nokārtojuši savas biedru naudas, vai tad pastāvētu kādas šaubas, ka tā neienāktu?

Biroja vadītājs Kaļins paskaidro, ka tie $303,96 jau ir saistīti. No šīs summas jāsamaksā DV izliktais aizdevums par drēbju pārsūtīšanu uz Vāciju grūtdieņiem, un sava tiesa naudas rezervējama kādai latviešu ģimenei, kas te Kanadā var ierasties tikai tad, ja tai šeit kāds garantē segt ceļa izdevumus no ostas līdz darba vietai.

Vēlēšanu rezultāti bija šādi: Visiem citiem nosauktiem kandidātiem no kandidēšanas atsakoties, par valdes priekšsēdi ar 13 balsīm par, 4 pret, 2 atturoties, ievēlēja Imantu Žīguru. Par valdes locekļiem ievēlēja māc. Adolfu Čopu ar 17 balsīm, Pēteri Dreimani un Ilmāru Andrejsonu ar 16 balsīm, Kārli Kampi un prāvestu Alfredu Skrodeli ar 14 balsīm un Aleksi Dreimani ar 12 balsīm.

R. N. BRAISONA UZRUNA

š. g. 2. decembrī.

Dažādu pienākumu aizkavēts, ģenerālkonsuls R. N. Braisons nevarēja ierasties LNAK sesijas pirmajā dienā, bet viņš ieradās 2. decembrī un atklāja sanāksmi ar īsu uzrunu. „Man prieks, ka jūsu kongress iekrīt tieši tagad, kad ne tikai jūsu tautiešus, bet arī pārējos Kanadas iedzīvotājus, seviški Toronto un Montreālas pilsētas skāris bezdarbs. Jūs esat tā atbildīgā tautas daļa, kam būtu jāpalīdz risināt šīs pašreizējās smagās dzīves un darba problēmas. Jūsu tautieši — ieceļotāji ar ļoti maz izņēmumiem, visi koncentrējas lielākajos centros, resp. Toronto un Montreālā. Nav diena, kad kāds no jūsu tautiešiem nebūtu nācis pie manis un lūdzis pēc darba.

Mēs pašreiz stāvam it kā uz sliekšņa, kad parastās rūpnicas gatavojas izvērsties par kaŗa rūpnīcām. Bet tāds stāvoklis nav visur, piemēram, Sadberijā visu laiku meklē strādniekus.

Tā ir ļoti nopietna lieta, tāpēc es ceru, ka jūsu sanāksme par to runās, kā izlīdzināt šī bezdarba problēmu. Es domāju, ka tā ir tikai pārejoša parādība un ka ar laiku viss ritēs normālā gaitā.

Viena liela un priecīga vēsts ir, ka jūsu valsts sūtnis un pilnvarotais Londonā Zariņa kungs gatavojas mūs apciemot Kanadā, lai sastaptu savu lielo latviešu saimi šeit. Tas varētu notikt maija vai jūnija mēnešos nāk. gadā."

Beigās ģenerālkonsuls novēlēja labas sekmes LNAK darbam.

Pirms ķeroties pie tālākās darba gaitas, nolemj ievēlēt padomes otro vicepriekšsēdi, jo bijušais — Oskars Krauze atteicies no amata. Viņa vietā par LNAK prezidija otro vicepriekšsēdi ievēl Birutu Senkēviču.

1952. GADA BUDŽETS

4. Pieņem valdes uzstādīto budžetu 1952. gadam. Nolemj noteikt visiem LNAK biedriem vienādu un pēc iespējas zemāku biedru maksu, resp. 2 dol. gadā. Vienbalsīgi pieņem mācītāja A. Čopa priekšlikumu rīkot kopēju Centrālās latviešu organizācijas dienu, visā Kanadā. Izskanot vairāku padomes locekļu domai, ka LNAK būtu apvienojamas ne tikai fiziskas, bet arī juridiskas personas, nolemj sasaukt ārkārtēju sesiju pēc 6 mēnešiem, kur pieaicinātu visu biedrību pārstāvjus un grozītu statūtu 6. un 17. pantu.

5. Pārrunājot immigrācijas lietas, valdes pr-dis J. Preisbergs aizrādīja, ka immigrācija pieaug jo latvieši vēlas izceļot uz Kanadu ne tikai no Vācijas, bet no daudz citām zemēm, tāpēc šinī nozarē darbs pavairosies.

Lai gūtu līdzekļus mūsu grūtībās nonākušo tautiešu pabalstam Kanadā, nolemj 25 proc. no ziedojumiem paredzēt šim mērķim. Vākt ziedojumus 1 darba stundas algas apmērā. 18. novembŗa un Mātes dienas ziedojumus nodot grūtdieņu aprūpei.

6. P. Dreimanis norāda, ka skolēnu mācību programma pārslogota, tāpēc tur būtu izlobams tikai tīri nacionālais. LNAK deklarē savu vislielāko interesi pret studējošo jaunatni un sola palīdzēt tai iespēju robežās.

LATVIEŠU SKOLA

LNAK pieņem V. Upeslāča ierosinājumu, ka „latviešu skola ir viens no vajadzīgākiem un vērtīgākiem kultūras darbiem" un, ka „latviešu skolotāju darbs apzīmējams par vienu no redzamākajiem nacionālās apziņas paraugiem."

7. Propagandas lietas LNAK nolemj atstāt kārtot valdei šādā veidā: 1) paplašināt sakarnieku tīklu; 2) sūtīt lielāku aktīvo darbinieku skaitu centram; 3) meklēt un novērst cēloņus, kas kavē visu latviešu organizāciju savstarpēju sadarbību kopējam propagandas darbam; 4) sagatavot „Baigā gada" otru izdevumu; 5) turpināt jau iedzīvinātos pasākumus.

8. Atzīst, ka latviešu garīgai aprūpei nepieciešamas īpašas latviešu draudzes un nav vēlams atsevišķus tautiešus iekļaut svešās draudzēs, tāpat kaitīga ir „latviešu grupu" un „sekciju veidošana un pastāvēšana svešvalodu draudzēs.

9. Vispasaules latviešu organizācijas lietā pieņem kā vadlīnijas bij. valdes tezes.

10. Pieņem lēmumu, ka sabiedriskā tiesa vēlama un vajadzīga. Izrauga komisiju, kas izstrādātu projektu. Komisijā ieiet trīs juristi — J. Preibergs, V. Upeslācis un A. Kampe.

11. Konsuls Tomsons lūdz Zoltnera vārdā vērst LNAK uzmanību uz Pensiju lietām. LNAK lūdz konsulu Tomsonu sazinā ar Kanadas valdības kompetentajām personām gūt kādus tuvākus paskaidrojumus šinī jautājumā.

Slēdzot LNAK 2. sesiju, LNAK priekšsēdis Fr. Gulbis teica:

„Esmu dziļi gandarīts par lielo vienprātību, kādā visi jautājumi izšķirti. Liela un svarīga ir DV organizācijas pārstāvja deklarācija, ka DV organizācija atzīst LNAK par visu Kanadas latviešu jumta organizāciju.

Mēs zinām, ka mūsu organizācija pastāv uz vājiem financiāliem pamatiem, bet pirmais un galvenais punkts, ka tā pastāv nevis kā fiziska biedrība, bet gan kā psicholoģisks moments visu Kanadas latviešu dzīvē, kā, lūk, ir viena organizācija visiem latviešiem Kanadā."

JAUNĀ VALDE

Beigās pr-dis prof. Fr. Gulbis uzaicināja izteikt pateicību bij. valdes pr-dim J. Preisbergam, bij. valdei un konsulam Tomsona kungam, kas abas dienas sekoja LNAK darba gaitai, tā vislabāk redzot, kas veikts un kas vēl būtu veicams.

Jaunā LNAK valde konstruējās šādā sastāvā:

Pr-dis I. Žīgurs, pr-ža v. J. Dreimanis, sekretārs A. Čops, kasieris — K. Kampe, valdes locekļi — A. Skrodelis un P. Dreimanis.

DAUGAVAS VANAGI

(Pārnesums no 2. lpp.)

dievkalpojums Sv. Pētera baznīcā. Kuplais dievlūdzēju pulks svinīgi uzņēma mācītāja teikto svētrunu.

Svētku telpā nodaļas priekšnieks pēc īsas svētkiem veltītas uzrunas atklāja DV nodaļas darbību.

Svētku runu teica J. Celmainis, uzsveŗot, cik smagiem upuŗiem un ar kādu ticību iegūta Latvijas brīvība. Ja latvietis, vienalga, kuŗā pasaules malā atrazdamies, šos upuŗus pareizi novērtē, tad viņa ticībai ar atjaunotu spēku jāuzliesmo un šim kopējam ticības spēkam jāveido ceļš uz dzimteni.

Pēc tautas lūgšanas sekoja apsveikumi un dievpalīga vēlējumi jaunajai DV nodaļai. Starp apsveicējiem bija arī pazīstamais sabiedriskais darbinieks K. Dobelis.

Līdz vēlai nakts stundai pie kopēja galda sirsnīgā vienprātībā skanēja latviešu dziesmas un valoda. Atzmējot tautas kopību, dalībnieki saziedoja 42 dol. latviešu grūtdieņu atbalstam Ziemassvētkos.